

Република Северна Македонија

Министерство за локална самоуправа

**ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА МЕЃУОПШТИНСКА СОРАБОТКА,
ЗА 2025 ГОДИНА ¹**

Скопје, март 2026 година

---

¹ Извештајот е подготвен врз основа на известувањата од општините доставени до Министерството за локална самоуправа за воспоставени облици на меѓуопштинска соработка, за 2025 година.

Содржина:

1. Вовед	стр. 3
2. Основни принципи и правни рамки на МОС	стр. 4
3. Улогата на Министерството за локална самоуправа во развојот и следењето на меѓуопштинската соработка	стр. 5
4. Квалитативна, квантитативна и компаративна анализа за МОС во Република Северна Македонија за 2025 година за воспоставени облици на меѓуопштинска соработка	стр. 8
4.1. Општа состојба со добиени информации и известувања за остварена соработка во 2025 година – компаративен осврт	стр. 8
4.2. Области на соработка	стр. 11
Табеларен приказ на најзастапените области на соработка во 2025 година	стр. 12
4.3. Облици на соработка	стр. 17
Табеларен приказ на најзастапените облици на соработка во 2025 година	стр. 18
4.4. Вклученост на општини	стр. 19
Табеларниот приказ на вклученоста на општините во МОС преку бројот на склучени договори по години	стр. 19
1. Анализа на вклученост на општини и динамика на договори за МОС (2005–2025)	стр. 22
2. Приказ и анализа на вклучени општини и склучен број на договори за МОС по години, склучени пред 2025 години, а со трајност и во 2025 година	стр. 24
Табеларен приказ на вклучени општини и склучен број на договори за МОС по години, склучени пред 2025 години, а со трајност и во 2025 година	стр. 24
3. Анализа според година на воспоставување на МОС	стр. 28
Табеларен приказ според година на воспоставување на МОС	стр. 29
4. Компарација со 2024 година	стр. 30
5. Договори со повеќе од две општини	стр. 30
Табеларен приказ на структура на договори за МОС склучени пред 2025 година, со важност во 2025 година	стр. 32
6. Сумиран табеларен приказ (состојба 2025)	стр. 34
7. Квалитативен напредок	стр. 35
4.5. Финансиски импликации	стр. 36
Табеларен приказ на финансиските импликации од остварената МОС во 2025 година ..	стр. 39
4.6. Траење на договорите	стр. 51
5. Заклучок	стр. 55

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА МЕЃУОПШТИНСКА СОРАБОТКА, ЗА 2025 ГОДИНА ²

1. Вовед

Меѓуопштинската соработка (во понатамошниот текст: МОС) претставува значаен механизам за унапредување на функционирањето на единиците на локалната самоуправа во Република Северна Македонија. Во услови на зголемени надлежности, ограничени финансиски и човечки ресурси и потреба од поквалитетни јавни услуги, МОС се наметнува како практично и одржливо решение за заедничко справување со локалните предизвици.

Правната основа за воспоставување и спроведување на меѓуопштинската соработка е утврдена со Законот за локалната самоуправа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 5/02 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 202/24), како и со Законот за меѓуопштинска соработка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 79/09 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 241/24). Со овие законски решенија се создава јасна рамка за здружување на општините при вршење на одредени надлежности, спроведување на заеднички активности и реализација на проекти од взаемен интерес.

Во практиката, МОС претставува алатка што овозможува рационализација на трошоците, поефикасно користење на расположливите ресурси и постигнување економија од обем. Преку здружување на административни, технички и финансиски капацитети, општините можат да обезбедат поквалитетни услуги за граѓаните, особено во области како што се комуналните дејности, урбанизмот, инспекциските служби, образованието, социјалната заштита и локалниот економски развој.

Дополнително, меѓуопштинската соработка придонесува за јакнење на транспарентноста, размена на добри практики и унапредување на институционалната стабилност на локално ниво. Таа претставува и важен инструмент за рамномерен регионален развој, овозможувајќи им на помалите и финансиски послабите општини да пристапат до ресурси и експертиза кои самостојно би биле тешко достапни.

Сепак, и покрај позитивните ефекти, процесот на воспоставување и одржување на МОС не е без предизвици. Потребата од усогласување на интересите, административните процедури, финансиското планирање и политичката волја може да претставува ограничувачки фактор. Оттука, континуираното унапредување на законската рамка, институционалната поддршка и меѓусебната доверба меѓу општините останува клучно за понатамошниот развој и ефективност на меѓуопштинската соработка во 2026 година.

2. Основни принципи и правни рамки на МОС

---

² Извештајот е подготвен врз основа на известувањата од општините доставени до Министерството за локална самоуправа за воспоставени облици на меѓуопштинска соработка, за 2025 година.

Правната основа за воспоставување и функционирање на меѓуопштинската соработка (МОС) произлегува пред сè од Законот за локалната самоуправа, со кој се утврдува правото и можноста општините да воспоставуваат меѓусебна соработка во насока на поефикасно извршување на своите надлежности. Со овој закон системски се поставуваат темелите на соработката, овозможувајќи им на општините да делуваат заеднички кога тоа е во интерес на граѓаните и локалниот развој.

Со цел остварување на заеднички интереси и рационално управување со ресурсите, општините имаат можност да здружуваат финансиски средства, материјални ресурси и стручни капацитети, како и да формираат заеднички јавни служби во согласност со законските прописи. Дополнително, за вршење на конкретни надлежности или активности од заеднички интерес, може да се воспостават и заеднички административни тела во определени области, со јасно утврдени овластувања и одговорности.

Законот исто така овозможува проширување на соработката надвор од националните рамки, односно општините можат да воспоставуваат партнерства со единици на локалната самоуправа од други држави, да соработуваат со меѓународни организации на локални заедници и да членуваат во меѓународни асоцијации на локални власти. На тој начин се поттикнува размена на искуства, добри практики и зајакнување на институционалните капацитети.

Подеталната разработка на начинот, условите и постапката за воспоставување на МОС е уредена со Законот за меѓуопштинска соработка. Со овој закон се дефинираат облиците преку кои може да се реализира соработката, начинот на нејзино финансирање, водењето на евиденција, како и механизмите за надзор и отчетност. На тој начин се обезбедува правна сигурност и транспарентност во процесот на спроведување на заедничките активности.

Во согласност со законската рамка, општините можат да воспоставуваат соработка во сите области што се во нивна надлежност, при што законодавството предвидува повеќе инструменти и модели за нејзино практично реализирање.

Меѓу најчестите форми на меѓуопштинска соработка се:

а) Формирање на тела за меѓуопштинска соработка, како што се:

- заеднички работни тела и комисии;
- заеднички административни тела за вршење конкретни надлежности.

б) Основање на заеднички јавни служби, и тоа преку:

- формирање на заедничко јавно претпријатие;
- основање на заедничка јавна установа.

Покрај институционалните форми, соработката може да се реализира и врз основа на договори помеѓу општините, и тоа преку:

- здружување на финансиски, материјални и други ресурси за реализација на конкретни проекти или активности;

- пренесување на вршење на определени работи од страна на една општина во корист на една или повеќе други општини.

Иако законската рамка обезбедува стабилна и јасна основа за функционирање на МОС, практичната имплементација често се соочува со одредени ограничувања.

Недостатокот на финансиски средства, ограничените човечки ресурси, како и недоволно развиените институционални капацитети претставуваат значајни предизвици.

Овие фактори влијаат врз динамиката и обемот на соработката, поради што е потребна континуирана поддршка, јакнење на административните капацитети и обезбедување дополнителни механизми за поттикнување на меѓуопштинските партнерства.

3. Улогата на Министерството за локална самоуправа во развојот, координацијата и следењето на меѓуопштинската соработка

Министерството за локална самоуправа (МЛС) има клучна институционална улога во креирањето, координирањето и унапредувањето на политиките за меѓуопштинска соработка (МОС) во Република Северна Македонија. Во согласност со Законот за локалната самоуправа и Законот за меѓуопштинска соработка, Министерството е надлежно да обезбедува системска и стручна поддршка на општините, како и да го следи спроведувањето на законските одредби што ја регулираат оваа област.

Во рамките на своите законски овластувања, Министерството има обврска да води официјална евиденција за воспоставените облици на меѓуопштинска соработка и да врши надзор над нивната законитост и усогласеност со пропишаните норми. Дополнително, Министерството подготвува и доставува до Владата на Република Северна Македонија годишен извештај за остварувањето на МОС, со што се обезбедува институционален увид во состојбите, трендовите и предизвиците во оваа област.

Иако законската обврска за подготовка на годишен извештај за меѓуопштинската соработка постои подолг временски период, во 2024 година беше изработен првиот систематизиран извештај по подолга временска пауза, со што се воспостави основата за институционализирано и редовно следење на оваа област.

Извештајот за 2025 година претставува втор по ред годишен извештај и значително пообеман и посеопфатен документ во однос на претходниот. Додека во извештајот за 2024 година беа евидентирани и анализирани 15 облици на меѓуопштинска соработка, во тековниот извештај се опфатени 67 воспоставени облици на МОС, што укажува на значително подобрена ажурност во евидентирањето, зголемена транспарентност и поактивно известување од страна на општините.

Овој напредок не само што ја потврдува зголемената динамика на меѓуопштинската соработка, туку и демонстрира зајакната институционална посветеност на Министерството за локална самоуправа кон систематско прибирање, обработка и анализа на податоците.

Со проширувањето на опфатот и продлабочувањето на анализата, извештајот за 2025 година претставува чекор напред кон воспоставување стабилен и континуиран механизам за мониторинг, оценување на ефектите и планирање на идни политики засновани на релевантни и споредливи податоци.

Зголемениот број евидентирани облици на МОС во 2025 година истовремено овозможува поквалитативен увид во трендовите, областите на соработка и институционалните предизвици, со што се создава поцврста основа за стратешко унапредување на меѓуопштинската соработка во наредниот период.

Изработката на овој извештај претставува значаен чекор кон институционализација на процесот на мониторинг и известување, воспоставување стандарди за транспарентност и отчетност, како и за унапредување на квалитетот на податоците во иднина.

Како координатор на процесот на децентрализација и носител на политиките за локален и регионален развој, Министерството за локална самоуправа има стратешка улога во промовирањето на меѓуопштинската соработка како инструмент за:

- поефикасно управување со јавните ресурси; - рационализација на административните и финансиските капацитети; - поттикнување на рамномерен регионален развој; - зајакнување на регионалната кохезија и солидарност меѓу општините.

Со Правилникот за внатрешна организација на Министерството за локална самоуправа од 2023 година, надлежностите поврзани со меѓуопштинската соработка беа префрлени од Секторот за регионален развој во Секторот за локална самоуправа.

Во рамки на оваа организациска поставеност е формирано посебно Одделение за поттикнување, надзор и евиденција на меѓуопштинска соработка, со што се обезбедува појасна институционална структура и функционална распределба на надлежностите.

Во однос на кадровските капацитети, Министерството има систематизирано едно работно место директно поврзано со МОС – советник за меѓуопштинска соработка.

Овој службеник е одговорен за прибирање, обработка и анализа на податоците добиени од општините, водење на евиденцијата, како и подготовка на аналитички материјали и извештаи.

И покрај ограничените човечки ресурси, Министерството обезбедува континуирана комуникација и стручна поддршка на општините преку советување, информирање и посредување во процесот на воспоставување, измена или ажурирање на договорите за соработка.

Согласно Законот за МОС, овластени се двајца државни службеници за водење на евиденцијата на воспоставените облици на соработка. Евиденцијата се заснова на официјални известувања доставени од страна на општините, со кои тие го информираат Министерството за склучените договори и воспоставените форми на МОС.

Пред впишување на одреден облик на соработка во евиденцијата, Министерството врши детална проверка на доставената документација. Во случаи на некомплетни или неусогласени документи, се воспоставува директна комуникација со надлежните служби на засегнатите општини, и/или се испраќа службен допис, со цел обезбедување целосна и валидна документација.

Како задолжителни документи за евидентирање се бараат: - одлуки на советите на вклучените општини; - извадоци од службените гласници на општините во кои се објавени тие одлуки; - извадок или податок за бројот на „Службен весник на Република Северна Македонија“ во кој е објавен договорот за воспоставена меѓуопштинска соработка.

Евидентирањето на договорите се врши исклучиво врз основа на комплетна и уредна документација, со што се обезбедува правна сигурност и точност на податоците.

Имајќи предвид дека системот на евиденција во голема мера зависи од навременото известување од страна на општините, Министерството е свесно за предизвикот што го носи ваквиот модел на прибирање податоци. Во насока на унапредување на ажурноста и целосноста на евиденцијата, во септември 2025 година и јануари 2026 година беа испратени циркуларни дописи до сите општини, со барање да достават информации за сите евентуално воспоставени облици на МОС за кои претходно не било доставено известување.

Врз основа на пристигнатите дописи и комплетната документација доставена од страна на општините, Министерството изврши детална систематизација, обработка и вкрстена проверка на податоците, со цел обезбедување точен и веродостоен приказ на состојбата со меѓуопштинската соработка во извештајниот период.

За разлика од претходниот извештај, во 2025 година се изработува и компаративна анализа помеѓу 2024 и 2025 година, со што извештајот добива дополнителна аналитичка вредност и овозможува согледување на трендовите, динамиката на развој и степенот на институционален напредок во оваа област. Преку споредбен пристап се утврдуваат зголемениот број на воспоставени облици на МОС, проширувањето на областите на соработка, како и подобрената ажурност во известувањето и евидентирањето.

Овој пристап овозможува не само квантитативен преглед на бројот на договори и форми на соработка, туку и квалитативна анализа на нивната содржина, обем и функционалност.

На тој начин, извештајот за 2025 година претставува значително понапреден инструмент за следење на состојбите, во споредба со претходната година, кога фокусот беше поставување на основите на системот на известување.

Зголемениот опфат и продлабочената анализа јасно укажуваат дека Министерството за локална самоуправа пристапува кон меѓуопштинската соработка како кон стратешки приоритет, а не како формална законска обврска. Секторот за локална самоуправа надлежен за МОС во текот на 2025 година демонстрира засилена институционална ангажираност,

систематичност и професионален пристап во прибирањето, проверката и обработката на податоците.

Воедно, овој извештај ја рефлектира и зголемената политичка поддршка и јасната определба на Владата на Република Северна Македонија да даде видлив печат на развојот на меѓуопштинската соработка како важен инструмент на децентрализацијата, рационализацијата на јавните услуги и рамномерниот регионален развој.

Со воспоставувањето на континуирана компаративна анализа и редовно годишно известување, се зајакнува институционалната култура на отчетност, се поттикнува транспарентноста и се создава стабилна основа за понатамошно унапредување на МОС како функционален и одржлив модел на соработка меѓу општините.

4. Квалитативна, квантитативна и компаративна анализа за МОС во Република Северна Македонија за 2025 година за воспоставени облици на меѓуопштинска соработка

4.1 Општа состојба со добиени информации и известувања за остварена соработка во 2025 година – компаративен осврт

Во текот на 2025 година е евидентирано значително зголемување на бројот на доставени информации за воспоставена меѓуопштинска соработка до Министерството за локална самоуправа. Додека во 2024 година бројот на доставени договори и известувања беше 15, во 2025 година регистрирани се вкупно 67 договори за МОС, вклучително и договори формирани во претходни години кои не биле навремено доставени до Министерството.

Дополнително добивме информации за уште 5 МОС кои започнале процес, но сеуште се во отворена постапка, односно постапката е во тек. 2 МОС се регионални (1 МОС со вклученост на 19 општини – два плански региона - Југозападен и Пелагониски – Основање на заедничко јавно претпријатие за регионално управување со отпад; 1 МОС со вклученост на 11 општини од Повардарски регион - Промоција на поширокиот Повардарски регион како туристичка дестинација и стратешки развој на туристичка дестинација) и 3 МОС со вклученост на по 2 општини (Свети Николе и Куманово; Свети Николе и Пробиштип и Град Скопје и Бутел).

Ова зголемување не претставува исклучиво нов тренд во воспоставување на соработка, туку во значителна мера се должи на засилените активности на Министерството за прибирање и ажурирање на податоците. Имено, во септември 2025 година Министерството упати две ургенции по електронски пат до сите единици на локалната самоуправа (ЕЛС), со барање за доставување информации за сите активни договори за МОС, вклучително и оние склучени во претходните години. Одзивот на оваа иницијатива беше ограничен.

Со цел да се обезбеди поцелосна евиденција, во јануари 2026 година беше доставен официјален допис директно до градоначалниците на сите општини. По оваа интервенција беше добиен одговор од 58 општини, односно 71,6% од вкупниот број единици на локалната самоуправа, што укажува дека формалната комуникација преку службен допис придонесе за позначителна зголеменост на реактивноста на локалните власти.

Сепак, и покрај преземените активности, може да се констатира дека сите 80 единици на локалната самоуправа и Градот Скопје, односно 23 општини (28,4%), не доставија целосни информации или воопшто не одговорија на барањето на Министерството.

Овој факт укажува на потреба од унапредување на механизмите за следење и известување во областа на меѓуопштинската соработка, како и на потреба од дополнително јакнење на институционалната дисциплина во однос на законската обврска за доставување на договорите до Министерството од страна на единиците за локална самоуправа.

Во текот на 2025 и 2026 година, до Министерството за локална самоуправа пристигнаа вкупно 80 дописи со известувања за воспоставена, продолжена или претходно воспоставена меѓуопштинска соработка.

Дел од овие известувања се однесуваат на новосклучени договори во 2025 година (вкупно 28 договори, од кои 7 се со Анекс на договор, а 21 со комплетно нов договор), додека поголем дел (39 договори, сеуште важечки) се однесува на договори склучени во претходни години, кои не биле навремено евидентирани или за кои не била доставена формална информација до Министерството.

Со цел обезбедување на целосна и ажурирана евиденција, Министерството за локална самоуправа во текот на 2025 и 2026 година упати 95 официјални дописи до единиците на локалната самоуправа со барање за доставување информации за сите активни договори за меѓуопштинска соработка во 2025 година, но и за дополнување на некомплетна документација по однос на законските прописи. Овие дописи имаа за цел да обезбедат целосен увид во состојбата со МОС, вклучително и договорите со повеќегодишна важност, како и оние кои се продолжуваат по автоматизам.

Од доставените податоци евидентирани се вкупно 67 договори за меѓуопштинска соработка, при што евидентен лист е подготвен за 39 договори, додека за 28 договори документацијата е непотполна.

За овие договори ќе се бара дополнително доставување на потребната документација во текот на 2026 година, со цел тие целосно да се усогласат со законските прописи и да бидат комплетно евидентирани.

Ова укажува на одреден институционален предизвик на ниво на општините, каде што дел од единиците на локалната самоуправа не располагаат со целосна архивска документација или не ја доставуваат комплетно до Министерството, поради што е неопходно дополнително административно постапување за комплетирање на досиејата на договорите. Ваквите случаи

често се должат на промени на административните кадри во единиците на локалната самоуправа, при што секогаш не се обезбедува соодветен пренос на институционалното знаење кон нововработените службеници, кои не се доволно запознаени со законската рамка и обврските што произлегуваат од неа.

Дополнително, влијание имаат и промените на градоначалници и раководни структури во општините, како и фактот дека дел од постарите облици на меѓуопштинска соработка воспоставени пред 2010 година не се систематски архивирани. Во одредени случаи, документацијата не е целосно сочувана, е изгубена или не постои во архивите на општините, што дополнително го отежнува процесот на нивно целосно административно евидентирање.

Со цел да се подобри комуникацијата и навремената размена на информации, во текот на 2025 година во дописите до сите единици на локалната самоуправа беше побарано да определат контакт лице за меѓуопштинска соработка. Воспоставувањето на ваква мрежа на контакт лица се очекува значително да ја олесни и забрза идната комуникација, како и редовното ажурирање на евиденцијата за договорите за МОС.

Согласно расположливите податоци, до март 2026 година евидентирани се 17 договори за меѓуопштинска соработка кои имаат статус завршени, додека 4 договори се раскинати пред наведениот рок, а останатите договори и понатаму се активни. За дел од нив се очекува во текот на 2026 година општините да достават известување за нивно продолжување, согласно одредбите утврдени во самите договори.

Односот помеѓу испратените барања (95) и добиените одговори (80) укажува дека одзивот е значителен, но не и целосен. И покрај засилената комуникација и формалните барања, дел од единиците на локалната самоуправа не доставија информации или не одговорија во предвидениот рок. Ова упатува на потреба од дополнително јакнење на механизмите за следење и отчетност во однос на законската обврска за известување за меѓуопштинската соработка.

Во таа смисла, зголемениот број на регистрирани договори во 2025 година треба да се разгледува во контекст на институционално ажурирање на регистарот и подобрена административна координација, а не исклучиво како показател за суштински нов бран на воспоставување соработка.

4.2 Области на соработка

Во текот на 2025 година, меѓуопштинската соработка се реализираше во повеќе области кои претставуваат клучни надлежности на локалната самоуправа. Анализата на доставените договори покажува дека општините најчесто воспоставуваат соработка во оние сегменти каде што постои потреба од стручен кадар, технички капацитети или рационализација на финансиските и административните ресурси. Распределбата на договорите по области укажува на јасна ориентација кон обезбедување континуитет во инспекцискиот

надзор, урбанистичкото планирање, управувањето со јавните ресурси и зајакнување на

Реден број	Области во кои е воспоставена МОС	Вкупно
------------	-----------------------------------	--------

финансиската контрола.

Во продолжение е прикажан табеларен преглед на најзастапените области на соработка во 2025 година.

1	Инспекциски надзор - градежна инспекција	14
2	Инспекциски надзор – животна средина	8
3	Инспекциски надзор – комунални дејности	5
4	Инспекциски надзор – урбанизам	3
5	Инспекциски надзор - образование	2
6	Инспекциски надзор – патен сообраќај	2
7	Инспекциски надзор од областа на домување	1
8	Инспекциски надзор - туристичка и угостителска дејност	1
9	Управување со градежно земјиште	6
10	Уредување на градежно земјиште	3
11	Финансиско работење - Внатрешна ревизија	9
12	Финансиско работење - одговорен сметководител	1
13	Финансиско работење - Користење на услуги од овластен проценувач за процена за пазарна вредност на недвижен имот за пресметување на данок на имот	2
14	Урбанистичко планирање	8
15	Противпожарна заштита	6
16	Заштита и спасување на граѓаните и материјалните добра од воени разурнувања, природни непогоди и други несреќи и од последиците предизвикани од нив	1
17	Заштита и спасување	2
18	Заштита на децата основање детска градинка	1
19	Заштита на животната средина	2
20	Социјална заштита - Заедничко имплементирање на „ Проектот за подобрување на социјалните услуги,, што го спроведува Министерството за труд и социјална политика, финансиран со средства од заем на Светска банка.	2
21	Средно Образование - организирање на превоз на ученици	1
22	Комунални дејности - реконструкција на патишта	3

23	Комунални дејности - Снабдувањето со вода за пиење; испораката на технолошката вода; одведувањето и пречистувањето на отпадните води; изградбата, одржувањето, реконструкцијата и заштитата на локалните патишта	1
24	Комунални дејности - регулирање на режимот на сообраќајот; изградбата и одржувањето на уличната сообраќајна сигнализација	1
25	Комунални дејности - Комунална услуга собирање, транспортирање и депонирање на комунален цврст отпад	1
26	Комунални дејности - Основање на Заедничко јавно претпријатие Регионален центар за згрижување на бездомни миленици и ветеринарно здравство СТАЦИОНАР-ШЕПА Кавадарци	1
27	Комунални дејности - енергетска ефикасност	1
28	Комунални дејности - Уредување на просторот	1

Анализата на активните договори за меѓуопштинска соработка покажува дека соработката меѓу општините во Република Северна Македонија е најчесто воспоставена во области што бараат стручна експертиза, институционален капацитет и рационално користење на ресурси. Распределбата на 67-те активни договори по тематски области укажува на јасна доминација на неколку административни и инспекциски функции.

Во анализата, еден договор за меѓуопштинска соработка може да опфаќа повеќе тематски области на надлежности. Поради тоа, при категоризацијата по области е применет мулти-димензионален пристап, при кој еден договор може да биде евидентиран во повеќе категории. Затоа, вкупниот збир на договорите по области ја надминува вкупната бројка на активни договори за меѓуопштинска соработка, што овозможува поцелосно отсликување на комплексноста и мултифункционалноста на МОС во Република Северна Македонија.

Инспекциски надзор - Најголем дел од договорите се однесуваат на различни форми на инспекциски надзор, што вкупно опфаќа 36 договори или околу 53,7% од сите активни договори за МОС. Во рамки на оваа група најзастапени се: градежна инспекција – 14 договори (20,9%), инспекција за животна средина – 8 договори (11,9%), комунална инспекција – 5 договори (7,5%), урбанистичка инспекција – 3 договори (4,5%), образовна инспекција – 2 договори (3,0%), инспекција во патниот сообраќај – 2 договори (3,0%), инспекција за домување – 1 договор (1,5%) и туристичко-угостителска инспекција – 1 договор (1,5%).

Оваа доминација на инспекциските надлежности укажува дека меѓуопштинската соработка се користи пред сè како инструмент за споделување на стручен кадар, особено во помалите општини кои немаат доволно административен и кадровски капацитет да обезбедат сопствени професионалци, законска одговорност и континуирана теренска работа за самостојно вршење на сите инспекциски надлежности, што ја прави меѓуопштинската соработка рационален модел за нивно извршување. Преку споделување на овластени инспектори, се обезбедува континуитет во надзорот, подобра теренска покриеност и зголемена ефикасност при спроведување на законската регулатива.

Дополнително, ваквиот модел придонесува за рационално користење на човечките ресурси, намалување на трошоците и намалување на ризикот од институционални празнини во вршењето на надлежностите.

Урбанистичко планирање и управување со земјиште - Втора значајна група на договори се однесува на просторното и урбанистичкото управување. Во оваа категорија се евидентирани: урбанистичко планирање – 8 договори (11,9%), управување со градежно земјиште – 6 договори (9,0%) и уредување на градежно земјиште – 3 договори (4,5%). Овие 17 договори претставуваат околу 25,4% од сите договори за МОС.

Овие договори најчесто се однесуваат на обезбедување стручна поддршка при изработка и донесување на урбанистички планови, издавање на одобренија за градба, постапки за локациски услови и други управни акти поврзани со просторното и урбанистичкото планирање, легализација на бесправно изградени објекти, постапки за бесправно изградени објекти на земјоделско земјиште, отуѓување на градежно изградено и неизградено земјиште, давање под закуп на градежно изградено и неизградено земјиште.

Ваквата застапеност укажува дека општините ја користат меѓуопштинската соработка и за планирање и управување со просторниот развој, што е особено важно во ситуации кога соседни општини имаат заеднички инфраструктурни или урбанистички интереси.

Соработката во оваа област е од особено значење бидејќи урбанизмот претставува комплексна и технички специјализирана надлежност која бара квалификуван стручен кадар (архитекти, урбанисти, инженери). Преку МОС, општините кои немаат сопствен стручен кадар можат да обезбедат законито и стручно постапување во урбанистичкото планирање. Ова придонесува за намалување на административните застои, зголемена правна сигурност за граѓаните и инвеститорите и подобро управување со просторот.

Во областа на управување и располагање со градежно земјиште сопственост на РСМ, соработката најчесто се однесува на спроведување на постапки поврзани со управување, уредување и располагање со градежно земјиште во сопственост на Република Северна Македонија. Преку заедничко дејствување, општините обезбедуваат поефикасна примена на законската регулатива и стручна обработка на предметите поврзани со доделување, уредување и користење на градежното земјиште. Овој модел овозможува рационално користење на административните капацитети и намалување на можните неправилности во постапките.

Дополнително, соработката во оваа сфера придонесува кон подобра координација при планирање на локалниот развој и инвестиции.

Финансиско управување и контрола - Во областа на финансиското работење се регистрирани 12 договори или 17,9% од сите договори, и тоа: внатрешна ревизија – 9 договори (13,4%), услуги од овластен проценувач – 2 договори (3,0%) и одговорен сметководител – 1 договор (1,5%). Овие договори покажуваат дека меѓуопштинската соработка се користи и за зајакнување на финансиската дисциплина и контролни механизми, особено во области каде што законските обврски бараат високо стручен кадар.

Во областа на внатрешната ревизија се евидентирани 9 договори. Оваа форма на соработка најчесто се воспоставува помеѓу помали општини кои немаат сопствен овластен внатрешен ревизор. Преку меѓуопштинска соработка се обезбедува исполнување на законската обврска за воспоставување на систем на внатрешна финансиска контрола. Соработката овозможува професионално и независно спроведување на ревизорските активности, што придонесува кон зголемена транспарентност, финансиска дисциплина и подобро управување со јавните средства.

Овој модел претставува економично решение за општините со ограничени буџети, а истовремено ја зајакнува институционалната одговорност.

Заштита и безбедност - Во областите поврзани со безбедноста и управувањето со ризици се евидентирани: противпожарна заштита – 6 договори (9,0%), заштита и спасување – 2 договори (3,0%) и заштита и спасување од природни непогоди и други несреќи – 1 договор (1,5%). Вкупно, оваа група опфаќа 9 договори или околу 13,4% од сите договори.

Во областа на противпожарната заштита се евидентирани 6 договори за соработка. Овие договори најчесто се однесуваат на обезбедување услуги од страна на Територијалните противпожарни единици (ТППЕ) за повеќе општини. Со договорите општините, на чиешто

подрачје не се формирани територијални противпожарни единици се обврзуваат времено да ангажираат пожарникари, преку Агенција за привремени вработувања и истите да ги стават на располагање на ТППЕ. Исто така склучен е договор со кој се утврдуваат конкретни обврски кои ќе бидат превземени во оваа област во насока на превенција и намалување на ризикот од катастрофи.

Соработката е особено значајна за општините со ограничени технички и човечки ресурси, бидејќи им овозможува пристап до специјализирана опрема, обучен кадар и оперативни капацитети кои самостојно не би можеле да ги обезбедат.

Дополнително, преку заеднички обуки, превентивни активности и координирани интервенции, се зголемува степенот на безбедност на населението и се подобрува подготвеноста за справување со пожари и други елементарни непогоди.

Оваа соработка се воспоставува меѓу општини, кои влегуваат во рамките на примената на членот 5 од Законот за пожарникарство, кој ги определува општините во кои се формираат територијалните противпожарни единици и општините кои се покриваат од тие формирани територијални противпожарни единици.

Соработката во овие области е очекувана, бидејќи системите за противпожарна заштита и цивилна заштита често функционираат регионално, а општините со здружување на ресурси можат поефикасно да одговорат на итни ситуации и природни непогоди.

Комунални услуги и инфраструктура - Во сферата на комуналните дејности се регистрирани 9 договори (околу 12%), кои се однесуваат на: реконструкција на патишта, снабдување со вода и управување со отпадни води, регулирање на сообраќајниот режим и сигнализација, управување со отпад, енергетска ефикасност, уредување на просторот, регионален центар за бездомни животни.

Овие договори најчесто се однесуваат на активности како што се снабдување со вода за пиење, одведување и прочистување на отпадните води, реконструкција и заштита на локалните патишта, сообраќаен проект за утврдување на режим на сообраќај и одбележување на новореконструирани сообраќајници со хоризонтална и вертикална сигнализација, управување со отпад, одржување на јавна чистота, контрола на загадувањето.

Соработката во оваа сфера овозможува оптимизација на ресурсите, особено кога станува збор за користење на механизација, техничка опрема и стручен кадар. За помалите општини, ваквиот модел претставува практично решение за обезбедување континуитет во

вршењето на комуналните услуги и спроведување на еколошките стандарди. Дополнително, заедничкиот пристап во заштитата на животната средина придонесува за поефикасно решавање на регионалните еколошки проблеми, кои често ги надминуваат административните граници на една општина.

4.3. Облици на соработка

Меѓуопштинската соработка во Република Северна Македонија се реализира преку повеќе облици утврдени со законската рамка, кои им овозможуваат на општините заедничко вршење на одредени надлежности, рационално користење на ресурсите и подобрување на квалитетот на јавните услуги. Анализата на доставените податоци за 2025 година покажува дека воспоставените 67 договори за меѓуопштинска соработка се реализираат преку пет различни облици на соработка.

Најзастапен облик на воспоставување на меѓуопштинска соработка е склучување на договор за вршење на определени работи од страна на една општина за една или повеќе други општини, со 54 случаи, што претставува околу 80,6% од сите регистрирани облици. Овој податок укажува дека општините во најголема мера се определуваат за практичен и административно поедноставен модел на соработка, при што една општина со поголеми административни или стручни капацитети извршува конкретни задачи и услуги и за други општини. Ваквиот модел е особено карактеристичен за области каде што е потребен специјализиран кадар (на пример инспекциски надзор, финансиско работење или урбанистичко планирање), а помалите општини немаат доволно човечки ресурси за самостојно извршување на тие надлежности.

Вториот по застапеност облик е склучување на договор за здружување на финансиски, материјални и други средства, со 6 случаи или околу 9% од вкупниот број. Овој модел се применува кога општините заеднички обезбедуваат ресурси за реализација на конкретна активност, проект или услуга од заеднички интерес. Неговата застапеност покажува дека постои одредена практика на заедничко финансирање, но сепак овој облик е значително поредок во споредба со моделот на делегирање на работи.

Дополнително, во 5 случаи (7,5%) се применува обликот вршење на заеднички работи преку здружување на финансиски, материјални и други средства, што претставува варијанта на заедничко извршување на активности каде општините активно учествуваат во реализацијата. Овој модел укажува на повисоко ниво на координација и партнерство меѓу општините, бидејќи тие заеднички управуваат со ресурсите и процесите.

Значително поретки се институционалните облици на соработка. Основањето на заедничко јавно претпријатие е евидентирано само во 1 случај (1,5%), што укажува дека општините ретко се одлучуваат за создавање на нови заеднички институционални структури. Слична е состојбата и со формирање на заедничко административно тело, кое исто така е застапено со 1 случај (1,5%). Овие облици обично бараат поголема институционална организација, долгорочни финансиски обврски и поформализирана управувачка структура, што може да биде причина за нивната ограничена примена.

Реден број	Облици во кои е воспоставена МОС	Вкупно
1	Склучување на договор за вршење на определени работи од страна на една општина за една или повеќе други општини	54
2	Склучување на договор за здружување на финансиски, материјални и други средства	6
3	Основање на заеднички јавни служби - заедничко јавно претпријатие	1
4	Формирање на заедничко административно тело	1
5	ВРШЕЊЕ НА ЗАЕДНИЧКИ РАБОТИ - Склучување на договор за здружување на финансиски, материјални и други средства	5

Од аспект на законската рамка, Законот за меѓуопштинска соработка предвидува повеќе можни облици на соработка меѓу единиците на локалната самоуправа, вклучително: склучување договор за вршење на работи, здружување на средства, формирање на заеднички административни тела и основање заеднички јавни служби или претпријатија. Анализата на практиката покажува дека, иако законската рамка овозможува разновидни институционални модели, во реалноста општините најчесто се определуваат за договорни и флексибилни форми на соработка, кои се полесни за воспоставување и администрирање.

Ваквата структура на облици на МОС укажува дека во Република Северна Македонија меѓуопштинската соработка најчесто се развива преку функционално споделување на услуги, наместо преку создавање нови заеднички институции. Тоа може да се толкува како рационален пристап во услови на ограничени административни и финансиски ресурси, но истовремено покажува дека постои простор за понатамошен развој на поинтегрирани и институционализирани форми на соработка, особено во области каде што регионалниот пристап би можел да обезбеди поголема ефикасност и економии од обем.

4.4. Вклученост на општини

Меѓуопштинската соработка претставува значаен инструмент преку кој општините во Република Северна Македонија ги здружуваат своите административни, финансиски и кадровски ресурси за поефикасно извршување на одредени надлежности.

Табеларниот приказ подолу ја прикажува вклученоста на општините во МОС преку бројот на склучени договори по години и по општини.

Реден број	Општини	Вкупен број на склучени договори за МОС период 2005-2023	Вкупен број на склучени договори за МОС во 2024 година	Вкупен број на склучени договори за МОС во 2025 година	ВКУПНО
1	Кавадарци	6	0	2	8
2	Град Скопје	4	0	4	8
3	Кисела Вода	0	2	4	6
4	Свети Николе	4	1	1	6
5	Виница	2	3	0	5
6	Македонски Брод	5	0	0	5
7	Кочани	3	2	0	5
8	Могила	1	3	1	5
9	Неготино	3	1	0	4
10	Росоман	3	0	1	4
11	Демир Капија	3	1	0	4
12	Ѓорче Петров	0	2	2	4
13	Богданци	2	1	1	4
14	Демир Хисар	0	3	1	4
15	Кратово	2	0	1	3
16	Битола	0	1	2	3
17	Лозово	2	1	0	3
18	Новаци	1	0	2	3

Реден број	Општини	Вкупен број на склучени договори за МОС за период 2005-2023	Вкупен број на склучени договори за МОС во 2024 година	Вкупен број на склучени договори за МОС во 2025 година	ВКУПНО
19	Градско	2	1	0	3
20	Центар	0	1	1	2
21	Гази Баба	0	0	2	2
22	Бутел	1	0	1	2
23	Дебар	1	0	1	2
24	Дојран	1	0	1	2
25	Крива Паланка	2	0	0	2
26	Ранковце	2	0	0	2
27	Гевгелија	1	1	0	2
28	Велес	1	1	0	2
29	Чашка	1	1	0	2
30	Валандово	2	0	0	2
31	Зрновци	0	2	0	2
32	Брвеница	0	0	2	2
33	Желино	0	0	2	2
34	Јегуновце	0	0	2	2
35	Василево	1	0	1	2
36	Чучер Сандево	2	0	0	2
37	Ново Село	1	1	0	2
38	Босилово	1	1	0	2
39	Пробиштип	1	1	0	2
40	Сарај	0	0	2	2
41	Арачиново	1	0	0	1
42	Центар Жупа	1	0	0	1
43	Старо	1	0	0	1

Реден број	Општини	Вкупен број на склучени договори за МОС за период 2005-2023	Вкупен број на склучени договори за МОС во 2024 година	Вкупен број на склучени договори за МОС во 2025 година	ВКУПНО
	Нагоричане				
44	Куманово	1	0	0	1
45	Конче	1	0	0	1
46	Долнени	1	0	0	1
47	Кривогаштани	1	0	0	1
48	Маврово и Ростуше	0	0	1	1
49	Петровец	0	0	1	1
50	Берово	0	0	1	1
51	Пехчево	0	0	1	1
52	Теарце	0	0	1	1
53	Липково	0	0	1	1
54	Радовиш	0	0	1	1
55	Ресен	0	0	1	1
56	Врапчиште	0	1	0	1
57	Чешиново - Облешево	0	0	1	1
58	Карпош	0	0	1	1

1. Анализа на вклученост на општини и динамика на договори за МОС (2005–2025)

Според табелата, во анализираниот период се евидентирани вкупно 147 учества на општини во договори за меѓуопштинска соработка (МОС). Бидејќи еден договор може да вклучи две или повеќе општини, оваа бројка го отсликува степенот на институционална вклученост, а не бројот на различни правни акти.

1.1. Распределба по временски периоди

Вкупната активност е распределена на следниот начин:

2005–2023: 68 учества (46,3%),

2024: 32 учества (21,8%),

2025: 47 учества (32,0%)

Вкупно: 147 учества

Овие податоци покажуваат дека 53,8% од целокупната активност е концентрирана во последните две години (2024–2025), што претставува јасен индикатор за интензивирање на динамиката на меѓуопштинската соработка.

1.2. Компарација 2024 – 2025

Во 2025 година се евидентирани 47 учества, наспроти 32 во 2024 година. Тоа значи зголемување од 15 учества и пораст од приближно 47% во однос на претходната година.

Овој тренд укажува на продолжување и дополнително засилување на експанзијата започната во 2024 година. Доколку 2024 може да се оцени како фаза на активирање, 2025 година претставува фаза на продлабочување и структурирање на соработката.

1.3. Компарација меѓу вкупниот период (2005–2025) и 2025 година

Од табелата може да се извлечат неколку клучни согледувања:

- 21 општина имаат најмалку еден договор во 2025 година. Кај одредени општини, 2025 година претставува година со највисока годишна активност во однос на нивниот вкупен број договори. На пример: Гази Баба, Бутел и Сарај имаат по 2 договори вкупно, и сите 2 се во 2025 (100% годишна концентрација). Брвеница, Желино и Јегуновце – исто така 100% од нивните договори се активни во 2025 година.

Ова укажува дека кај одреден број општини, 2025 година претставува пресвртница во пристапот кон МОС, односно премин од пасивна кон активна фаза.

1.4. Компарација со извештајот од 2024 година

Во 2024 година беа евидентирани 15 активни договори за МОС, додека во 2025 година бројот на активни договори изнесува 67. Тоа претставува зголемување од 52 договори, односно пораст од 346,7% во однос на претходната година (повеќе од четирикратно зголемување на обемот на активни договори).

Дополнително, бројот на новосклучени договори во 2025 година (28) е за 86,7% поголем од вкупниот број активни договори евидентирани во 2024 година (15), што укажува дека само новата годишна активност во 2025 значително ја надминува вкупната активност од претходната година.

Овие показатели јасно упатуваат дека 2025 година претставува изразено развојна фаза во унапредувањето на системот на меѓуопштинска соработка, со засилена динамика, проширена опфатеност и поинтензивно формализирање на соработката меѓу општините.

1.5. Кумулативна активност по општини

Највисока вкупна активност бележат: Кавадарци и Град Скопје по 8 учества, а Кисела Вода и Свети Николе по 6 учества. Со по 5 учества се издвојуваат: Винаца, Македонски Брод,

Кочани и Могила. Овие општини претставуваат носечки центри на МОС, со континуирана и повеќегодишна вклученост.

Овие општини претставуваат носечки јадра на меѓуопштинската соработка и покажуваат континуитет и институционална подготвеност за здружено вршење на надлежности.

Фактот што од вкупно 67 договори дури 39 се склучени во периодот 2005 – 2024, а имаат важност и во 2025 година, дополнително укажува на висок степен на активност во тековниот период и на тренд на зацврстување на оваа форма на институционална соработка.

1.6. Структурна интерпретација

Од претставената распределба во табелата, произлегуваат неколку клучни согледувања:

1. Историскиот период (2005–2023), иако опфаќа 19 години, учествува со помал удел (46,3%) од вкупната активност.

2. Последните две години (2024–2025) заедно надминуваат половина од вкупната 20-годишна динамика.

3. 2025 година самостојно учествува со речиси една третина од сите евидентирани учества.

Ова укажува на јасен премин од умерена и селективна примена на МОС кон поширока, поинтензивна и институционално прифатена практика.

1.7. Квалитативна оценка

Анализата покажува три важни трендови:

1. Територијална опфатеност – Во Република Северна Македонија, вклучително и Град Скопје, функционираат 81 единица на локална самоуправа, што овозможува широка основа за развој на МОС и потенцијал за дополнително проширување на соработката.

2. Интензивирање во 2025 година – Значителен дел од договорите во рамки на целокупниот дваесетгодишен период се склучени токму во 2025 година, што укажува на концентрирана развојна динамика.

3. Институционално созревање – Зголемената реактивност по официјалните дописи укажува на зајакната комуникација, повисоко ниво на административна координација и посериозен пристап кон законската обврска за известување.

Наведените податоци покажуваат интензивирање на МОС со значителен раст во последните две години, проширување на опфатот со зголемен број општини што активно учествуваат и институционално консолидирање, односно водечките општини го задржуваат континуитетот, додека нови општини се приклучуваат кон системот.

Врз основа на овие показатели, 2025 година може да се оцени како година на видливо продлабочување и стабилизирање на системот на меѓуопштинска соработка, со јасна тенденција на раст и структурно зајакнување на овој инструмент на локално управување.

2. Приказ и анализа на вклучени општини и склучен број на договори за МОС по години, склучени пред 2025 година, а со трајност и во 2025 година

Во 2025 година се евидентирани 43 единици на локална самоуправа кои имаат активни договори за меѓуопштинска соработка склучени во претходни години, а кои продолжуваат да важат и во текот на 2025 година.

Структурата според број на договори по општина е следна: 1 општина има 6 договори, 4 општини имаат по 5 договори, 5 општини имаат по 4 договори, 4 општини имаат по 3 договори, 14 општини имаат по 2 договори и 15 општини имаат по 1 договор.

Табеларен приказ на вклучени општини и склучен број на договори за МОС по години, склучени пред 2025 година, а со трајност и во 2025 година

Реден број	Општини	Број на договори	Година на воспоставување на МОС
1	Кавадарци	6	2011 – 1 2013 – 1 2015 – 1 2019 - 1 2022 – 1 2024 - 1
2	Кочани	5	2021 -1 2022 – 1 2024 - 3
3	Виница	5	2021 -1 2022 – 1 2023 – 1 2024 - 2
4	Македонски Брод	5	2008 – 1 2009 - 1 2010 – 2 2023 – 1
5	Свети Николе	5	2023 – 3 2024 - 2
6	Демир Капија	4	2011- 1 2013 – 1 2019 – 1

Реден број	Општини	Број на договори	Година на воспоставување на МОС
			2024 - 1
7	Неготино	4	2013 – 1 2022 – 1 2023 - 1 2024 - 1
8	Демир Хисар	4	2022 - 1 2024 - 3
9	Могила	4	2010 – 1 2022 – 1 2024 - 2
10	Град Скопје	4	2023 – 4
11	Градско	3	2013 – 1 2023 - 1 2024 - 1
12	Лозово	3	2013 – 1 2024 - 2
13	Росоман	3	2013 – 1 2015 - 1 2024 - 1
14	Богданци	3	2011 – 1 2022 - 1 2024 - 1
15	Кратово	2	2023 – 2
16	Чучер Сандево	2	2023 – 2
17	Крива Паланка	2	2014 – 1 2022 - 1
18	Ранковце	2	2014 – 1 2022 - 1
19	Гевгелија	2	2022 - 1 2024 - 1

Реден број	Општини	Број на договори	Година на воспоставување на МОС
20	Велес	2	2013 – 1 2024 - 1
21	Чашка	2	2013 – 1 2024 - 1
22	Валандово	2	2011 – 1 2023 - 1
23	Зрновци	2	2024 – 2
24	Кисела Вода	2	2024 – 2
25	Горче Петров	2	2024 – 2
26	Пробиштип	2	2023 - 1 2024 - 1
27	Ново Село	2	2005 – 1 2024 - 1
28	Босилово	2	2005 – 1 2024 - 1
29	Битола	1	2024 – 1
30	Врапчиште	1	2024 – 1
31	Дебар	1	2024 – 1
32	Арачиново	1	2023 – 1
33	Дојран	1	2023 – 1
34	Центар Жупа	1	2009 – 1
35	Новаци	1	2010 – 1
36	Старо Нагоричане	1	2018 – 1
37	Куманово	1	2018 – 1
38	Конче	1	2023 – 1
39	Долнени	1	2023 – 1
40	Кривогаштани	1	2008 – 1
41	Василево	1	2005 – 1

Реден број	Општини	Број на договори	Година на воспоставување на МОС
42	Сарај	1	2023 - 1
43	Карпош	1	2023 - 1

Најголем дел од општините (67,4%) имаат ограничен интензитет на долгорочна соработка (1–2 договори).

Сепак, постои помала група општини (23,3%) со изразено повисоко ниво на институционализирана соработка (4, 5 или 6 договори), што укажува на систематски пристап кон користење на МОС како механизам за оптимизација на ресурси и надлежности. Овие 23,3% ги покриваат вкупно 10 општини со 46 договори.

Најголем дел од општините (67,5%) имаат само 1 или 2 договори, што укажува на доминација на соработка помеѓу 2 општини, додека 22,5% од општините учествуваат во договори со вклученост на 3, 4, 5 и 6 општини.

Процентуална распределба (од 43 општина)

Реден број	Број на договори	Процент
1	1	34,88%
2	2	32,56%
3	4	11,63%
4	5	9,3%
5	3	9,3%
6	6	2,33%

3. Анализа според година на воспоставување на МОС

Најголем број активни договори кои важат во 2025 година се воспоставени во 2024 година (16 договори, односно околу 23,9% од вкупниот број).

2023 година претставува втора најзастапена година со 10 договори (околу 14,9%).

Постои јасен пораст во периодот 2022–2024, што укажува на интензивирање на формалното воспоставување на МОС во последните три години.

Истовремено, сè уште се активни договори воспоставени пред повеќе од 15 години (2005–2010), што покажува дека дел од соработките имаат долгорочна институционална стабилност (5 договори со вкупно 8 општини).

2005 – Василево, Босилово и Ново Село;

2008 - Македонски Брод и Кривогаштани;

2009 – Центар Жупа и Македонски Брод;

2010 - Македонски брод и Новаци; Македонски Брод и Могила.

Реден број	Година на воспоставување на МОС	Број на договори
1	2005	1
2	2008	1
3	2009	1
4	2010	2
5	2011	2
6	2013	1
7	2014	1
8	2015	1
9	2018	1
10	2019	1
11	2021	1
12	2022	4

13	2023	10
14	2024	16

4.Компарација со 2024 година

Во 2024 година беа евидентирани само 4 општини со ваков тип на договори (воспоставени пред 2024 година, а со трајност и во 2024 година), при што секоја од нив имаше по еден активен договор за меѓуопштинска соработка. Овој ограничен број повеќе ја одразуваше состојбата на недоволно ажурирана евиденција отколку реалниот обем на воспоставена соработка на терен.

Во 2025 година се забележува значително зголемување – бројот на општини со евидентирани договори се зголемува од 4 на 43, додека вкупниот број на договори за меѓуопштинска соработка склучени пред 2025 година, а со важност и во 2025 година изнесува 39. Овој податок претставува повеќекратно зголемување во однос на претходната година и укажува на суштински напредок во процесот на евидентирање и институционално следење на МОС.

Она што особено треба да се потенцира во анализата за 2025 година е структурата на воспоставените договори за меѓуопштинска соработка во однос на бројот на вклучени општини.

Од вкупниот број активни договори со важност во 2025 година, 3 договори се воспоставени помеѓу повеќе од две општини, додека 64 договори се склучени помеѓу две општини. Ова укажува дека покрај билатералната соработка, која и понатаму претставува доминантен модел, постои и развој на пошироки, мултилатерални форми на здружување, кои носат значително поголем институционален и регионален ефект.

5. Договори со повеќе од две општини

Од три договори со вклученост на повеќе општини:

1. Еден договор од 2005 година е воспоставен помеѓу три општини – Босилово, Василево и Ново Село. Овој договор претставува рана форма на институционализирана меѓуопштинска соработка и опфаќа повеќе комплексни надлежности, меѓу кои:

- инспекциски работи во областа на просторно и урбанистичко планирање и градење;
- надзор во патниот сообраќај и патиштата;
- утврдување и наплата на даноци на имот, такси и надоместоци;
- надзор во туристичко-угостителската дејност, образованието и спортот;

- постапки за локациски услови и издавање одобренија за градба од трета, четврта и петта категорија.

Ваквиот модел е особено значаен бидејќи покажува дека уште пред две децении постоела свест за потребата од здружување на административните капацитети, особено кај помалите и кадровски ограничени општини, со цел поефикасно и поквалитетно вршење на сложени и стручно законски надлежности. Дополнително, оваа форма на соработка претставува една од првите практични примени на меѓуопштинска соработка (МОС), воспоставена врз основа на Законот за локалната самоуправа, во период пред донесувањето на посебен Закон за меѓуопштинска соработка.

Фактот што ваков договор бил склучен во 2005 година, пред воспоставувањето на специјализираниот закон што ја регулира оваа област, укажува на проактивен пристап и институционална зрелост на засегнатите општини. Уште во раната фаза на децентрализацијата постоела практична потреба и политичка волја за формализирано здружување на ресурси и надлежности, со цел надминување на ограничените капацитети и обезбедување поквалитетни услуги за граѓаните.

Во таа смисла, овој договор може да се смета за пионерски пример на МОС, кој претходи на воспоставувањето на целосната законска рамка и ја поставува основата врз која подоцна се развива системскиот пристап кон меѓуопштинската соработка во Република Северна Македонија. Ваквите рани модели ја оправдале потребата од донесување посебен Закон за МОС во 2009 година.

Исто така, важно е да се истакне дека овој модел е сеуште активен, што покажува долгорочна зрелост на соработката и способност за одговор на специфичните потреби на мали, но соседни општини, со цел оптимизација на административните капацитети и обезбедување поквалитетни услуги за локалното население.

2. Еден договор од 2013 година, со вклученост на 8 општини, се однесува на формирање на Заедничко одделение за енергетска ефикасност.

Овој договор има стратешка развојна компонента, бидејќи областа на енергетската ефикасност е директно поврзана со намалување на јавните трошоци, одржливо управување со ресурси и усогласување со европските стандарди за зелена транзиција.

Фактот што осум општини се здружиле во оваа иницијатива претставува пример за регионален пристап кон прашања од долгорочно значење и демонстрира повисоко ниво на координација и доверба.

3. Еден договор од 2024 година, со вклученост на 9 општини, се однесува на основање на Заедничко јавно претпријатие – Регионален центар за згрижување на бездомни миленици и ветеринарно здравство „Стационар-Шепа“ Кавадарци.

Овој договор претставува најобеман модел на мултилатерална соработка по број на вклучени општини и има значајна регионална димензија.

Со воспоставувањето на заедничко јавно претпријатие, се обезбедува одржливо и системско решение за проблем кој ги надминува административните граници на една општина.

Овој модел е пример за современ пристап кон комуналните и јавноздравствените прашања, со рационализација на трошоците и подобрување на квалитетот на услугите.

5.1. Квалитативна и компаративна димензија на договори за МОС со вклученост на повеќе од 2 општини

Анализирано компаративно, присуството на договори за МОС со вклученост на повеќе од 2 општини, од 2005, 2013 и 2024 година во активната евиденција за 2025 година укажува на три важни аспекти:

1. Континуитет – постојат договори кои опстојуваат повеќе години, што говори за функционалност и одржливост на воспоставените модели.

2. Еволуција на областите на соработка – од класични инспекциски и административни надлежности (2005), преку развојни и енергетски политики (2013), до регионални јавни претпријатија со комплексна организациска структура (2024).

3. Зголемена амбиција и опфат – бројот на општини вклучени во поединечни договори расте, што покажува подготвеност за пошироко регионално здружување.

Додека во 2024 година фокусот беше претежно на евидентирање на ограничен број договори, во 2025 година веќе се забележува јасна структурна диверзификација на формите на соработка – од билатерални договори до комплексни регионални институционални модели.

Особено е значајно што договорите со повеќе од две општини, иако бројчано се помал дел од вкупниот број, имаат несразмерно поголемо институционално и регионално влијание, бидејќи опфаќаат поголема територија, повеќе жители и поширок спектар на услуги.

Податоците за 2025 година јасно укажуваат дека меѓуопштинската соработка постепено преминува од ограничени, претежно билатерални аранжмани кон посложени и стратешки регионални модели. Ова претставува индикатор за институционално созревање на системот и за зголемена доверба меѓу општините во однос на заедничкото вршење на надлежности.

Ваквата структура на договорите потврдува дека меѓуопштинската соработка повеќе не се перцепира како формална можност, туку како реална и функционална алатка за решавање на конкретни локални и регионални предизвици.

Табеларен приказ на структура на договори за МОС склучени пред 2025 година, со важност во 2025 година

Реден број	Тип на договор	Број на договори	% од вкупниот број
1	Договори со повеќе од 2 општини	3	6,82 %
2	Договори помеѓу 2 општини	41	93,18 %

		44	100%
--	--	----	------

Само 6,8 % од договорите се мултилатерални (со повеќе од две општини), но тие имаат значително регионално влијание.

Билатералната соработка (помеѓу 2 општини) претставува 93,2 % од вкупниот број, што покажува дека овој модел и понатаму е најчесто применуван.

Иако мултилатералните договори бројчано претставуваат само 6,8 % од вкупниот број, нивниот опфат од вкупно 12 вклучени општини им дава стратешко и регионално значење кое далеку го надминува нивниот процентуален удел. 12 општини претставуваат околу 27,3 % од вкупно 44 општини, кои имаат вклучено МОС пред 2025 година, а со трајност и во 2025 година.

Од вкупниот број на 58 вклучени општини во 2025 кои користат МОС, 12 општини со мултилатералните договори претставуваат околу 20,7 % од вкупно активните 58 општини.

Ова покажува јасна еволуција од индивидуализирана и ограничена соработка, кон регионално организирани и институционално посложени модели.

Со оглед на тоа што во 2025 година вкупно 58 општини користат МОС, 12-те општини опфатени со мултилатералните договори претставуваат околу 20,7 % од сите активни општини во тој период. Овој податок добива дополнителна тежина ако се има предвид дека вкупно се евидентирани 67 важечки договори за МОС во 2025 година, од кои 44 се склучени пред 2025 година, а 28 се ново-вклучени во текот на 2025 година.

Особено е индикативно што во 2025 година нема ниту еден нов договор што вклучува повеќе од две општини — сите 28 нови договори се билатерални. Тоа значи дека сите постојни мултилатерални договори потекнуваат од периодот пред 2025 година, што ја нагласува нивната пионерска улога и долгорочна институционална одржливост.

Дополнително, не треба да се занемари фактот дека од петте потенцијални договори за МОС кои во моментов се во процес на отворање, два се мултилатерални. Притоа, еден од нив опфаќа 11 општини, а другиот дури 18 општини, што укажува на потенцијално значајно зајакнување на регионалниот пристап во иднина. Ова покажува дека, иако во 2025 година новите договори се претежно билатерални, интересот за пошироки регионални форми на соработка не е згаснат, туку напротив — се појавува во нов, потенцијално поамбициозен формат.

Ваквиот развој јасно укажува на двојна динамика: од една страна, стабилизација и институционализација на постојните мултилатерални модели како стратешки форми на регионална соработка, а од друга страна, доминација на поедноставни билатерални модели во тековната пракса.

Ова претставува еволуција од почетната индивидуализирана и ограничена соработка кон посложени и регионално координирани структури, со потенцијал за понатамошна реафирмација на мултилатералниот пристап.

6. Сумиран табеларен приказ (состојба 2025)

Реден број	Категорија	Број	Дополнително појаснување
1	Вкупно МОС во 2025	67	Воспоставени во 2025 год и пред 2025 год
2	Склучени пред 2025	39	Вкупно билатерални и мултилатерални
3	Склучени во 2025	28	Сите се билатерални (по 2 општини во 1 договор)
4	Мултилатерални договори (повеќе од 2 општини)	3	6,8 % од вкупните 44 договори
5	Општини опфатени со мултилатерални договори	12	27,3 % од 44 (пред 2025) 20,7 % од 58 (2025)
6	МОС во процес на отворање	4	Од нив 2 мултилатерални
7	Мултилатерален договор во најава	11 општини	Во процес
8	Мултилатерален договор во најава	18 општини	Во процес

Сумирано, анализата укажува дека мултилатералните модели на меѓуопштинска соработка, иако бројчано ограничени, имаат значително структурно и регионално влијание во системот на МОС.

Фактот што сите постојни мултилатерални договори потекнуваат од периодот пред 2025 година, а истовремено остануваат активни и стабилни, сведочи за нивната институционална одржливост и стратешка вредност.

Паралелно, доминацијата на билатерални договори во 2025 година укажува на практична ориентација кон поедноставни форми на соработка, но појавата на нови мултилатерални иницијативи во процес (со 11 и 18 општини) сигнализира потенцијална реафирмација на регионалниот пристап.

Ова ја потврдува тезата дека системот на МОС е во фаза на динамична еволуција, во која паралелно коегзистираат стабилизирани комплексни модели и функционално рационализирани билатерални форми на соработка.

Сепак, овој значителен пораст не треба да се толкува исклучиво како нагло зголемување на бројот на нови договори, туку пред сè како резултат на систематска институционална координација, ажурирање на регистарот и дополнително доставување на претходно недоставени податоци од страна на единиците на локалната самоуправа. Со спроведените активности за прибирање и верификација на документацијата, Министерството овозможи реален и покомплетен увид во фактичката состојба на меѓуопштинската соработка во државата.

Особено е значајно што најголемиот дел од договорите се воспоставени во текот на 2023 и 2024 година, што укажува на јасен тренд на засилена формализација и институционализација на соработката во поновиот период. Овој тренд говори за зголемена свест кај општините за придобивките од здружување на ресурси и за потребата од формално уредување на заедничките активности.

Дополнително, треба да се нагласи дека дел од општините кои биле евидентирани и во 2024 година (Кочани, Веница, Неготино, Конче, Гевгелија, Богданци, Зрновце, Кисела Вода, Центар, Ѓорче Петров, Пробиштип, Ново Село, Босилово, Врапчиште, Дебар, Битола, Демир Хисар, Могила, Карпош, Чучер Сандево, и Град Скопје) продолжуваат со активни договори и во 2025 година, што укажува на континуитет и стабилност во нивната практика на соработка. Овој континуитет е индикатор дека воспоставените механизми не се формални или краткорочни, туку претставуваат функционален модел на заедничко вршење на надлежности.

Понатаму, проширувањето на бројот на општини вклучени во МОС од 4 на 43 значи дека повеќе од половина од единиците на локалната самоуправа во државата се дел од некаков облик на формализирана соработка. Овој податок укажува на постепено градење култура на партнерство и заемна поддршка меѓу општините, што е суштински предуслов за поефикасна децентрализација и подобро управување со локалните ресурси.

7. Квалитативен напредок

Компаративната анализа меѓу 2024 и 2025 година покажува и квалитативен напредок – не само зголемен број на договори, туку и поширок опфат на области во кои се воспоставува соработка, како и поголема правна усогласеност и транспарентност во нивното склучување и објавување.

Севкупно, податоците за 2025 година потврдуваат дека меѓуопштинската соработка постепено се позиционира како стабилен и применлив инструмент во рамки на локалното управување, а не како изолиран или ад-хок механизам.

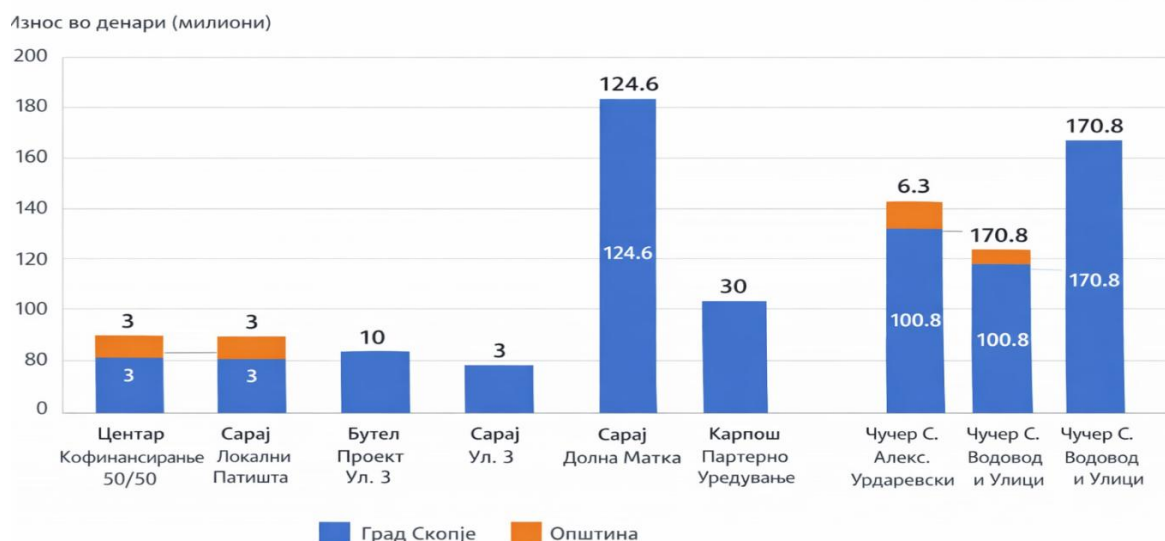
Зголемениот број евидентирани договори, заедно со воспоставениот систем на редовно известување и компаративна анализа, претставува јасен показател за институционално созревање на системот на МОС во Република Северна Македонија.

4.5 Финансиски импликации

Од вкупно 67 договори за меѓуопштинска соработка, 57 договори (85,1%) содржат финансиска импликација, додека 10 договори (14,9%) се однесуваат на соработка без директно дефиниран финансиски надоместок или со индиректни организациски обврски.

Овој податок јасно укажува дека најголемиот дел од воспоставените форми на МОС имаат реална буџетска тежина и претставуваат оперативен инструмент, а не само формална рамка за соработка.

Финансиски импликации на 8 МОС со Град Скопје

1. Структура на финансиските модели (во рамки на 57 договори)

А) Месечен надоместок (фиксен или варијабилен)

Околу 32 договори од вкупно 57 (приближно 56,1% од договорите со финансиска импликација, односно 47,8% од сите 67 договори) се засноваат на модел на месечен надоместок.

Овој модел најчесто се однесува на: инспекциски надзор, урбанизам, управување со градежно земјиште и внатрешна ревизија.

Б) Кофинансирање (50% / 50% модел)

Приближно 8 договори користат модел на рамноправна распределба на трошоците, што претставува: околу 14% од договорите со финансиска импликација, односно околу 11,9% од вкупните 67 договори.

Овој модел се применува особено кај инспекциски служби и урбанистички активности.

В) Финансирање или обезбедување човечки ресурси

Во најмалку 12 договори (21,1% од финансиските договори, односно околу 17,9% од сите договори) се предвидува: вработување на пожарникари, ангажирање инспектори, ревизори, административен кадар, стручен персонал (воспитувачи, инженери).

Ова укажува дека МОС служи како инструмент за кадровска стабилизација на помалите општини.

Г) Финансиски импликации на 8 МОС со Град Скопје

Во рамки на вкупно 67 договори за меѓуопштинска соработка, посебно значајна група претставуваат 8 договори со Град Скопје, од кои сите содржат финансиска импликација. Овие договори се концентрирани на општините: Центар, Сарај, Бутел, Карпош и Чучер Сандево.

Во рамки на договорите со финансиска импликација (57 договори), договорите со Град Скопје опфаќаат 14,0%, а во однос на сите договори (67 договори), уделот е 11,9%.

Сите 8 договори се со јасна буџетска импликација, што ја потврдува доминантната улога на Град Скопје како финансиски партнер во меѓуопштинската соработка.

Присутни се разновидни модели на финансирање: модел на директно финансирање од Град Скопје (6 договори); модел на кофинансирање 50/50 (1 договор – Центар) и комбинирано финансирање со учество на општина и Град Скопје (1 договор – Чучер Сандево).

Главниот фокус на договорите со Град Скопје се инфраструктура и урбанизам: - Изградба и реконструкција на локални патишта; - Реконструкција на водоводна и фекална мрежа, - Партерно уредување и хортикултурно уредување и Административни услуги и урбана опрема.

2. Распределба по области (од 57 договори со финансиски импликации)

Инспекциски надзор покриваат 28 договори, што претставува: приближно 49,1% од финансиските договори, односно околу 41,8% од сите 67 договори. Оваа област убедливо доминира и претставува најчеста причина за воспоставување на МОС.

Урбанизам и управување со градежно земјиште покриваат околу 14 договори (24,6% од финансиските; 20,9% од сите договори).

Внатрешна ревизија - 9 договори (приближно 15,8% од финансиските договори; 13,4% од сите договори).

Противпожарна заштита - 3 договори (5,3% од финансиските; 4,5% од сите договори).

Комунални услуги и инфраструктура - 9 договори (15,8% од финансиските договори; 13,4% од сите договори), но со најголема финансиска вредност.

3. Клучни статистички показатели

- 85,1% од сите договори имаат финансиска импликација.

- 56,1% од финансиските договори се базираат на месечен надоместок.

- околу 21% од финансиските договори директно опфаќаат вработување или ангажирање стручен кадар.

- Инспекцискиот надзор учествува со скоро 50% во структурата на финансиските договори.

4. Квалитативна оценка

Анализата покажува дека финансиската компонента е суштински елемент на меѓуопштинската соработка. Доминира модел на поделена финансиска одговорност и компензација за конкретно извршена услуга, што укажува на функционален и рационален пристап.

МОС во најголема мера се користи како механизам за - оптимизација на буџетските средства; - поделба на трошоци за стручен кадар; - исполнување на законските надлежности во услови на ограничени ресурси; - регионално здружување кај посложени инфраструктурни и јавни услуги.

Финансиската структура укажува на зрела форма на соработка во која договорите се засноваат на конкретни пресметки, фактурирање и јасна распределба на трошоци, што претставува показател за институционално зајакнување на системот на меѓуопштинска соработка.

Табеларен приказ на финансиските импликации од остварената МОС во 2025 година

Реден број	Општина Примател	Финансиски износ	Област на услуга - надлежност
1	Гази Баба и Бутел	Месечен паричен надоместок во висина од 50% од просечната нето плата исплатена во РСМ во претходниот месец, зголемен за персонален данок на доход	Инспекциски надзор - преку овластен градежен инспектор на Општина Гази Баба за потребите на Општина Бутел
2	Битола и Новаци	Новаци на свој трошок времено ќе вработи 4 пожарникари и ќе им ги обезбеди сите права според Законот за пожарникари и Законот за работни односи	Противпожарна заштита што ја врши ТППЕ Битола со покривање на подрачјето на општина Новаци
3	Битола и Могила	Могила на свој трошок времено ќе вработи 4 пожарникари и ќе им ги обезбеди сите права според Законот за	Противпожарна заштита што ја врши ТППЕ Битола со покривање на подрачјето на општина Могила

Реден број	Општина Примател	Финансиски износ	Област на услуга - надлежност
		пожарникари и Законот за работни односи	
4	Дебар и Маврово и Ростуше	Месечен паричен надоместок во висина од 21.000,00 денари по добивање на фактура за извршени услуги	Градежни работи (работи од областа на Законот за приватизација и закуп на градежно земјиште во сопственост на РСМ)
5	Гази Баба и Петровец	Месечен паричен надоместок во нето износ, утврден со акт на Советот на Општина Гази Баба, кој го исплаќа Општина Гази Баба	Вршење на работи од областа на управување со градежно земјиште во сопственост на Република Северна Македонија
6	Берово и Пехчево	Месечен паричен надоместок за исплатена бруто плата поединечно, во зависност од бр. на работни часови на административниот службеник	1. Техничка поддршка при донесување и изработка на урбанистичка документација; 2. Учество во постапката за легализација на бесправно изградени објекти; 3. Учество во постапката за бесправно изградени објекти земјоделско земјиште; 4. Учество во постапката за издавање на одобрение за градење во електронска форма за објекти на градежно и земјоделско земјиште; 5. Учество во постапката за отуѓување на градежно изградено и неизградено земјиште со непосредна споредба и со електронско јавно наддавање, давање под краткотраен и долготраен закуп на градежно изградено и неизградено земјиште.
7	Дојран и Богданци	Финансиски средства за патни и дневни трошоци согласно законските прописи (не е наведен износот во Договорот)	Управување со градежно земјиште сопственост на Република Северна Македонија.

Реден број	Општина Примател	Финансиски износ	Област на услуга - надлежност
8	Кочани и Кратово	Паричен надоместок во износ на една бруто плата на внатрешниот ревизор од Општина Кочани за извршени најмногу две ревизии со вклучени трошоци во текот на една календарска година.	Внатрешна ревизија.
9	Теарце и Липково	Паричен надоместок пресметан согласно извршените пресметки секој месец поединечно и ќе зависи од бројот на дополнителни работни часови на ангажираниот административен службеник - овластен градежен инспектор.	Градежен инспекциски надзор (надзор и контрола во областа на градежништвото, а согласно Законот за градење).
10	Чучер Сандево и Град Скопје	170.837.166,00 денари од страна на Град Скопје	Град Скопје - финансиско учество за покривање на трошоци за санација и реконструкција на водоводна мрежа, изградба на фекална мрежа и санација на улици како резултат од реконструкцијата во месноста Кучевишка Бара и Бел Камен - Општина Чучер Сандево; Чучер Сандево - учествува со изготвување на урбанистичко решение (планска документација, издавање потребни одобренија и решенија за решавање на евентуални имотно правни односи.
11	Чучер Сандево и Град Скопје	6. 291.766,00 денари од страна на Чучер Сандево	Чучер Сандево - финансиско учество за реконструкција на Ул. Александар Урдаревски, изработка на -Анекс на основен сообраќаен проект за утврдување на режим на сообраќај на постојна состојба- и обележување на новореконструирана сообраќајница

Реден број	Општина Примател	Финансиски износ	Област на услуга - надлежност
			со хоризонтална и вертикална сигнализација; Град Скопје - издавање на Решение за реконструкција на Ул. “Александар Урдаревски“, обезбедување документи за одобрување на Анекс на Основен сообраќаен проект.
12	Лозово и Свети Николе	Финансирањето се врши преку Годишните програми за активности на секоја општина засебно во областа на заштита, спасување и противпожарна заштита.	1. Заштита и спасување на граѓаните и материјалните добра од природни непогоди и други несреќи и од последиците предизвикани од нив, 2. противпожарна заштита и 3. заштита на животната средина и природа
13	Битола и Демир Хисар	Од сметка на Општина Битола преку утврден Ценовник за вршење на превоз на ученици (цената е изразена по ученик и по релација, од 190.00 до 390,00 денари)	Превоз на ученици (од демирхисарските населени места до Демир Хисар за ученици за кои Општина Битола треба да обезбеди бесплатен превоз, а истите учат во средните училишта во Општина Битола)
14	Новаци и Ресен	Општина Новаци се обврзува да обезбеди превоз или да исплати патни трошоци	Водење на постапки за оттуѓување на градежно земјиште со овластување за управување со градежно земјиште во сопственост на РСМ во име и за сметка на Општина Новаци.
15	Врапчиште и Дебар	Паричен надоместок пресметан согласно извршените пресметки секој месец поединечно и ќе зависи од бројот на дополнителни работни часови на ангажираните административни службеници	Инспекциски надзор - овластен градежен инспектор и урбанизмот
16	Ново Село и	За секоја извршена управна постапка за	Инспекциски надзор (овластен

Реден број	Општина Примател	Финансиски износ	Област на услуга - надлежност
	Босилово	потребите на Општина Ново Село, општината ќе исплаќа по 6.000.00 денари на сметка на Општина Босилово.	инспектор за животна средина)
17	Кратово и Чешиново-Облешево	Паричен надоместок пресметан согласно извршените пресметки секој месец поединечно и ќе зависи од бројот на дополнителни работни часови на ангажираниот инспектор.	Инспекциски надзор (овластен инспектор за животна средина)
18	Кочани и Пробиштиш	Цената на услугата што ќе ја пружа КЈП Водовод - Кочани ќе се утврди согласно позитивните законски прописи	Комунална услуга собирање, транспортирање и депонирање на комунален цврст отпад на територијата на општина Пробиштиш СРТЦ Пониква
19	Кочани и Веница	60.000,00 денари, за една извршена ревизија	Внатрешна ревизија
20	Кочани и Веница	Здружување на финансиски материјални и/или други средства со еднаков процент на учество во висина од по 50%/50% на секоја договорена страна од вредноста на изработен проект/ односно урбанистичка документација и од висината на др извршени работи и направени трошоци за реализација на предметот на договорот	Здружување на финансиски материјални и/или други средства и вршење на определени работи - изработка на Урбанистички проект/проекти/ односно изработка на Урбанистичка документација за главен колектор за поврзување на Веница и селата Грдовци и Прибачево на Пречистителна станица за отпадни води Кочани и секундарни колектори за селата Лески, Јакимово и Истибања, со сите потребни елаборати од аспект на заштита на животната средина и природата, културното наследство, ажурирани геодетски подлоги, податоци, мислења, пренамена, експропријација и друго.

Реден број	Општина Примател	Финансиски износ	Област на услуга - надлежност
21	Лозово и Росоман, Велес, Кавадарци, Неготино, Свети Николе, Чашка, Демир Капија и Градско	Општина Велес - 2.096.025 денари; Општина Кавадарци - 1.545.452 денари; Општина Неготино - 786.891 денар; Општина Свети Николе - 662.590 денари; Општина Демир Капија - 163.355 ден; Општина Чашка - 343.492 денари; Општина Градско - 139.827 денари; Лозово - 97.918 денари; Општина Росоман - 164.177 денари.	Основање на Заедничко јавно претпријатие Регионален центар за згрижување на бездомни миленици и ветеринарно здравство СТАЦИОНАР ШЕПА Кавадарци
22	Кавадарци и Демир Капија	Висината на надоместокот е пресметана согласно извршените финансиски анализи на патни и дневни трошоци кои настануваат при извршување на работните задачи евидентирани во спецификација	Користење на услуги од овластен проценувач за процена за пазарна вредност на недвижен имот за пресметување на данок на имот на територијата на Општина Демир Капија
23	Кавадарци и Свети Николе	Со фактура која ќе претставува збир на извршени работи за текот на еден месец - задолжување на исплата на утврдениот надоместок за извршени работи, предвидени со договорот, пресметани согласно финансиски анализи на дневен трошок кој настанува при извршување на работните задачи на администрацијата.	Инспекциски надзор од областа на градежништво
24	Градско и Свети Николе	Со фактура која ќе претставува збир на извршени работи за текот на еден месец - задолжување на исплата на утврдениот надоместок за извршени работи, предвидени со договорот, пресметани согласно финансиски анализи на дневен трошок кој настанува при извршување на работните задачи на	Инспекциски надзор и услуги (овластен инспектор за животна средина)

Реден број	Општина Примател	Финансиски износ	Област на услуга - надлежност
		администрацијата.	
25	Центар и Град Скопје	Договорните страни се согласни пресметаниот износ на комунална такса да се плаќа во висина од 50' на Град Скопје и 50% на Општина Центар - Скопје, на чије подрачје е површината на која се поставува урбаната опрема и се врши дејноста надвор од деловниот простор.	Вршење на стручно административни работи и издавање одобрение за поставување на урбана опрема и одобрение за поставување на урбана опрема и одобрение за вршење дејности надвор од деловен простор;
26	Росоман и Кавадарци	Со фактура која ќе претставува збир на извршени работи за текот на еден месец - задолжување на исплата на утврдениот надоместок за извршени работи, предвидени со договорот, пресметани согласно финансиски анализи на дневен трошок кој настанува при извршување на работните задачи на администрацијата.	Управување со градежно земјиште во сопственост на Република Северна Македонија.
27	Центар Жупа и Македонски Брод	Општина Центар Жупа ќе исплаќа по 5.000,00 ден месечно на жиро сметка на буџетот на Општина Македонски Брод ДА - Општина Центар Жупа ќе исплаќа по 7.000,00 ден месечно на жиро сметка на буџетот на Општина Македонски Брод од 2021 година	1. Внатрешен ревизор 2. инспектор за патен сообраќај, 3. инспектор за животна средина, 4. комунален инспектор, 5. инспектор за обрзование, 6. инспектор за урбанизам 7. одговорен сметководител 8. Комисија од областа на урбанизмот, комуналните дејности, просторното планирање и заштита на животната средина.
28	Зрновци и Веница	Паричен надоместок пресметан согласно извршените пресметки секој месец поединечно и ќе зависи од бројот на дополнителни работни часови на	Овластено лице за управување со градежно земјиште во сопственост на РСМ за потребите и на ериторија на Општина Зрновци

Реден број	Општина Примател	Финансиски износ	Област на услуга - надлежност
		ангажираните административни службеници.	
29	Кочани и Винаца	Паричен надоместок пресметан согласно извршените пресметки секој месец поединечно и ќе зависи од бројот на дополнителни работни часови на ангажираните административни службеници.	1. Инспекциски надзор - од овластен градежен инспектор и 2. урбанизам
30	Кисела Вода и Ѓорче Петров	Средствата ги обезбедуваат двете договорни страни, секој по 50% од утврдената бруто месечна плата.	Инспекциски надзор - од областа на комунални дејности преку овластен комунален инспектор
31	Ѓорче Петров Кисела Вода и	Средствата ги обезбедуваат двете договорни страни, секој по 50% од утврдената бруто месечна плата.	Инспекциски надзор од областа на домување
32	Кавадарци и Демир Капија	Демир Капија ќе ги измирува материјалните трошоци потребни за работа на градежниот инженер и ќе ги надоместува патните трошоци	Урбанизам - Користење на услуги од градежен инженер како член на Комисијата за утврдување правен статус на бесправни објекти за потребите на О Демир Капија, а заради исполнување на законскиот услов од член 9 на Законот за постапување со бесправно изградени објекти
33	Крива Паланка и Ранковце	Ранковце е должна за работното ангажирање на вработените лица од Крива Паланка по доставен извештај за извршени работи и фактура да изврши уплата на средства за пресметани патни и дневни трошоци на инспекторите	Инспекциски надзор: 1. Градежништво, 2. животната средина и 3. комунална инспекција
34	Свети Николе и Градско	Со фактура која ќе претставува збир на извршени работи за текот на еден месец - задолжување на исплата на утврдениот надоместок за извршени работи,	Инспекциски надзор од областа на овластен инспектор за животна средина

Реден број	Општина Примател	Финансиски износ	Област на услуга - надлежност
		предвидени со договорот, пресметани согласно финансиски анализи на дневен трошок кој настанува при извршување на работните задачи на администрацијата.	
35	Свети Николе и Арачиново	Паричен надоместок за потрошено гориво	Внатрешна ревизија
36	Гевгелија и Богданци	Со надоместок од 7000 денари месечно за работно ангажираниот инспектор	Градежен инспектор - инспекциски служби
37	Македонски брод и Новаци	Со надоместок од 5000 денари месечно	Внатрешен ревизор
38	Старо Нагоричане и Куманово	<p>Општина Куманово:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ЈОУДГ Ангел Шајче - трошоци за електрична енергија; 2. ЈОУДГ Ангел Шајче - подготовка на храна и набавка на средства за хигиена за капацитет до 25 деца, со целодневен престој; 3. вработување на 1 воспитувач, 1 неговател и 1 хигиеничар. <p>Општина Старо Нагоричане:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. адаптиран дел во простории на ОУ Христијан Карпош со вкупна површина од 91,7м² на користење без надомест со инвентар; 2. транспорт на храна од ЈОУДГ Куманово до градинката во Младо Нагоричане; 3. сметки за вода и смет. 	Здружување на финасиски, материјални и други средства/добра за отпочнување со работа и вршење на дејноста на ЈОУДГ Ангел Шајче - Куманово во група во други просторни услови во Општина Старо Нагоричане, село Младо Нагоричане - детска градинка.
39	Зрновце и Веница	Општина Зрновци ќе исплаќа месечен износ на жиро-сметка на Буџетот на Општина Веница во висина согласно	Спроведување на постапки за оттуѓување, давање на долготраен и краткотраен закуп на градежно

Реден број	Општина Примател	Финансиски износ	Област на услуга - надлежност
		извршените пресметки секој месец поединечно а ќе зависи од бројот на дополнителни раб.задачи на ангажираните административни службеници	земјиште во сопственост на РСМ на територијата на Општина Зрновци од страна на Општина Винаца за потребите на Општина Зрновци
40	Кисела Вода и Ѓорче Петров	Месечна плата на сметка на комуналниот инспектор, по 50% бруто износ од страна на двете општини	Инспекциски надзор од областа на комунални дејности преку овластен комунален инспектор вработен во Општина Кисела Вода на територијата на Општината Ѓорче Петров
41	Кисела Вода и Центар	Плата за градежен инспектор од двете страни по 50% од утврдената бруто месечна плата	Инспекторски надзор - преку овластен градежен инспектор
42	Конче и Неготино	5.000,00 ДЕН МЕСЕЧНО	За вршење на инспекциски надзор од областа на: 1. градежната и 2. сообраќајна инспекција согласно Законот за инспекциски надзор
43	Валандово и Богданци	Општина Валандово за извршената работа од страна на извршителот од Општина Валандово ќе исплаќа средства во висина од 40% од бруто платата на државниот службеник	Внатрешна ревизија од страна на Општина Валандово за Општина Богданци, извршувана од страна на 1 извршител
44	Кавадарци и Росман	Надоместокот го исплаќа корисникот на жиро сметка на давателот по добивање фактура за извршени услуги	1. Вршење определени работи од областа на управување со градежно земјиште
45	Демир Капија, Чашка, Велес, Кавадарци, Неготино, Градско,	Средства за плати и надоместоци за вработените, материјални и други трошоци на работењето обезбедувани од општините кои што го формираат Заедничкото одделение од своите буџети	Формирање Заедничко одделение за енергетска ефикасност

Реден број	Општина Примател	Финансиски износ	Област на услуга - надлежност
	Росоман и Лозово		
46	Македонски Брод и Могила	По 5000 ден. месечно на жиро сметка на буџетот на Општина Македонски Брод	Внатрешен ревизор
47	Македонски Брод и Долнени	По 5000 ден. месечно на жиро сметка на буџетот на Општина Македонски Брод	Внатрешен ревизор
48	Македонски Брод и Кривогаштани	По 3000 ден. месечно на жиро сметка на буџетот на Општина Македонски Брод	Внатрешен ревизор
49	Босилово, Василево и Ново Село	<p>Финансирањето на заедничките административни тела на општините Босилово, Василево и Ново Село ќе се врши заеднички, односно расходите за плати, надоместици за плати и други трошоци за работењето на заедничките административни тела ќе ги покриваат подеднакво трите општини.</p> <p>За настанатите трошоци предизвикани од дополнителни потреби градоначалниците на општините од претходниот став на овој член ќе склучат посебен писмен договор.</p>	<p>Општина Босилово</p> <p>1. Инспекциски работи за просторно - урбанистичко планирање и градење, надзор во патен сообраќај и патишта, надзор во утврдување и наплата на даноци на имот, турист.-угостит. дејност, основно и средно образование и спорт и друг надзор</p> <p>Општина Василево</p> <p>2. Утврдување и наплата на даноци, такси и надоместоци утврдени во Закон за данок а имот и други прописи</p> <p>Општина Ново Село</p> <p>3. Уредување на услови и начин на систем на урбанистичко планирање, вид и содржина на планови, за село и вон населени места. Постапки за решенија за локациски услови од Закон за просторно и урбанистичко</p>

Реден број	Општина Примател	Финансиски износ	Област на услуга - надлежност
			планирање. Издавање на одобрение за градба од 3.4.5. категорија од Закон за градење.
50	Кисела Вода и Ѓорче Петров	Месечна плата на сметка на комуналниот инспектор, по 50% бруто износ од страна на двете општини	Инспекциски надзор од областа на комунални дејности преку овластен комунален инспектор вработен во Општина Кисела Вода на територијата на Општината Ѓорче Петров
51	Демир Хисар и Могила	10.000,00 денари за ангажираното лице од Општина Могила и финансиски средства за патни трошоци или обезбеден превоз, согласно законските прописи	Урбанизам - од страна на дипломиран инженер архитект
52	Демир Хисар и Могила	Финансиски средства за патни трошоци или обезбеден превоз, согласно законските прописи	Инспекциски надзор преку овластен инспектор за животна средина
53	Град Скопје и Општина Центар	Средствата ќе се обезбедат од буџетот на Град СКОПЈЕ	Инспекциски работи - реализација на актите на градежната инспекција во врска со отстранување на бесправно изградените објекти
54	Град Скопје и Општина Сарај	Град Скопје - 10 000 000 (10 милиони) денари од буџетот на Град Скопје за 2025	Изградба и реконструкција на локални патишта во Општина Сарај по должина од 1800 метри
55	Град Скопје и Општина Бутел	Град Скопје - 3 000 000 (3 милиони) денари од буџетот на Град Скопје за 2025	Изработка на проектна документација и отпочнување со реконструкција на Улица 3 во село Визбегово
56	Град Скопје и	Град Скопје - 124 621 224,64 (милиони)	Реконструкција на општински пат во

Реден број	Општина Примател	Финансиски износ	Област на услуга - надлежност
	Општина Сарај	денари од буџетот на Град Скопје за 2023, 2024, 2025, 2026 и 2027	населено место Долна Матка
57	Град Скопје и Општина Карпош	Град Скопје - 30 000 000 (30 милиони) денари од буџетот на Град Скопје за 2023, 2024 и 2025	Партерно уредување-геодетски снимања, изработување на проектна документација, расчистување на теренот и изградба на пешачки површини, паркинг простори, спортски игралишта, летна сцена, хортикултурно уредување и озеленување на паркова површина на просторот помеѓу реката Вардар и Бул Илинден на потегот со Ул Никола Парапунов и Ул Љубљанска

4.6. Траење на договорите

Договорите имаат различни времетраења. Анализата на 67 договори за меѓуопштинска соработка покажува значителна разновидност во однос на времетраењето на договорите, што укажува на флексибилност во користењето на овој инструмент од страна на општините.

Примерите вклучуваат:

- **Краткорочни договори (помалку од 1 година) – 7 договори за МОС:** Берово и Пехчево, Кисела Вода и Ѓорче Петров – 2 МОС, Јегуновце и Брвеница, Ново Село и Босилово, Кисела Вода и Центар -2 МОС.
- **Краткорочни договори (од 1 година) – 21 договор за МОС:** Гази Баба и Петровец, Гази Баба и Бутел, Кочани и Винаца, Врапчиште и Дебар, Дебар и Маврово и Ростуше, Дојран и Богданци, Гевгелија и Богданци, Теарце и Липково, Желино и Јегуновце, Василево и Радовиш, Новаци и Ресен, Кратово и Чешиново и Облешево, Кавадарци и Свети Николе, Росоман и Кавадарци, Зрновце и Винаца – 2, Кисела Вода и Ѓорче Петров – 2, Желино и Брвеница, Кавадарци и Росоман и Град Скопје и Центар.
- **Среднорочни договори (околу 2 години) - 6 договори за МОС:** Лозово и Свети Николе, Градско и Свети Николе, Македонски Брод и Долнени, Крива Паланка и Ранковце и Демир Хисар и Могила – 2 МОС.

- **Повеќегодишни договори (повеќе од 3 години) - 2 договори за МОС:** Конче и Неготино, регионален (Лозово и Росоман, Велес, Кавадарци, Неготино, Свети Николе, Чашка, Демир Капија и Градско).
- **Долгорочни договори (на неопределено време) – 9 договори за МОС:**
  - 2013** - Демир Капија, Чашка, Велес, Кавадарци, Неготино, Чашка, Демир Капија и Градско;
  - 2018** – Битола и Новаци; Битола и Могила;
  - 2021** – Кочани и Веница;
  - 2022** – Кочани и Веница;
  - 2023** - Кочани и Кратово; Свети Николе и Арачиново;
  - 2024** – Кочани и Пробиштип;
  - 2025** – Центар и Град Скопје;
- **Долгорочни договори (до завршување на предметот на договорот/ додека трае потребата/ за времетраење на проектот) – 11 договор за МОС:**
  - 2011** – Кавадарци и Демир Капија; Валандово и Богданци;
  - 2022** – Гевгелија и Богданци;
  - 2023** – Град Скопје и Сарај; Град Скопје и Карпош; Чучер Сандево и Град Скопје – 2 МОС; Кратово и Пробиштип;
  - 2024** – Битола и Демир Хисар;
  - 2025** – Град Скопје и Сарај; Град Скопје и Бутел;
- **Долгорочни договори (времметраењето не е наведено во договорот)– 11 договор за МОС:**
  - 2005** – Босилово, Василево и Ново Село;
  - 2008** – Македонски Брод и Кривогаштани;
  - 2009** – Центар Жупа и Македонски Брод;
  - 2010** – Македонски Брод и Новаци; Македонски Брод и Могила;
  - 2018** - Старо Нагоричане и Куманово;
  - 2019** – Кавадарци и Демир Капија;
  - 2022** – Крива Паланка и Ранковце; Неготино и Кавадарци;
  - 2023** – Валандово и Дојран;
  - 2024** – Зрновце и Веница.

Најмал дел од договорите се краткорочни со времетраење пократко од една година – 7 договори, што претставува 10,4% од вкупниот број. Овие договори најчесто се склучуваат за конкретни активности или услуги со ограничен временски период.

Најзастапена категорија се договорите со времетраење од една година, кои изнесуваат 21 договор, односно 31,3% од вкупниот број. Ова укажува дека општините често се одлучуваат за временска рамка која овозможува практична соработка, но и релативно лесна ревизија или обновување на договорите.

Среднорочните договори, со времетраење од околу две години, се застапени со 6 договори, што претставува 9,0 % од вкупниот број.

Релативно мал дел од договорите се повеќегодишни, со времетраење подолго од три години – 2 договори, односно 3,0 % од сите анализирани договори. Овие договори најчесто се однесуваат на пошироки или регионални форми на соработка.

Во групата на долгорочни договори на неопределено време се евидентирани 9 договори, што претставува 13,4 % од вкупниот број. Овие договори обично се поврзани со континуирано вршење на одредени заеднички функции или услуги.

Посебна категорија претставуваат договорите чија важност е врзана со времетраењето на конкретниот проект или предметот на договорот, односно важат до завршување на активностите или додека постои потреба од соработка. Во анализата се евидентирани 11 вакви договори, што претставува 16,4 % од вкупниот број.

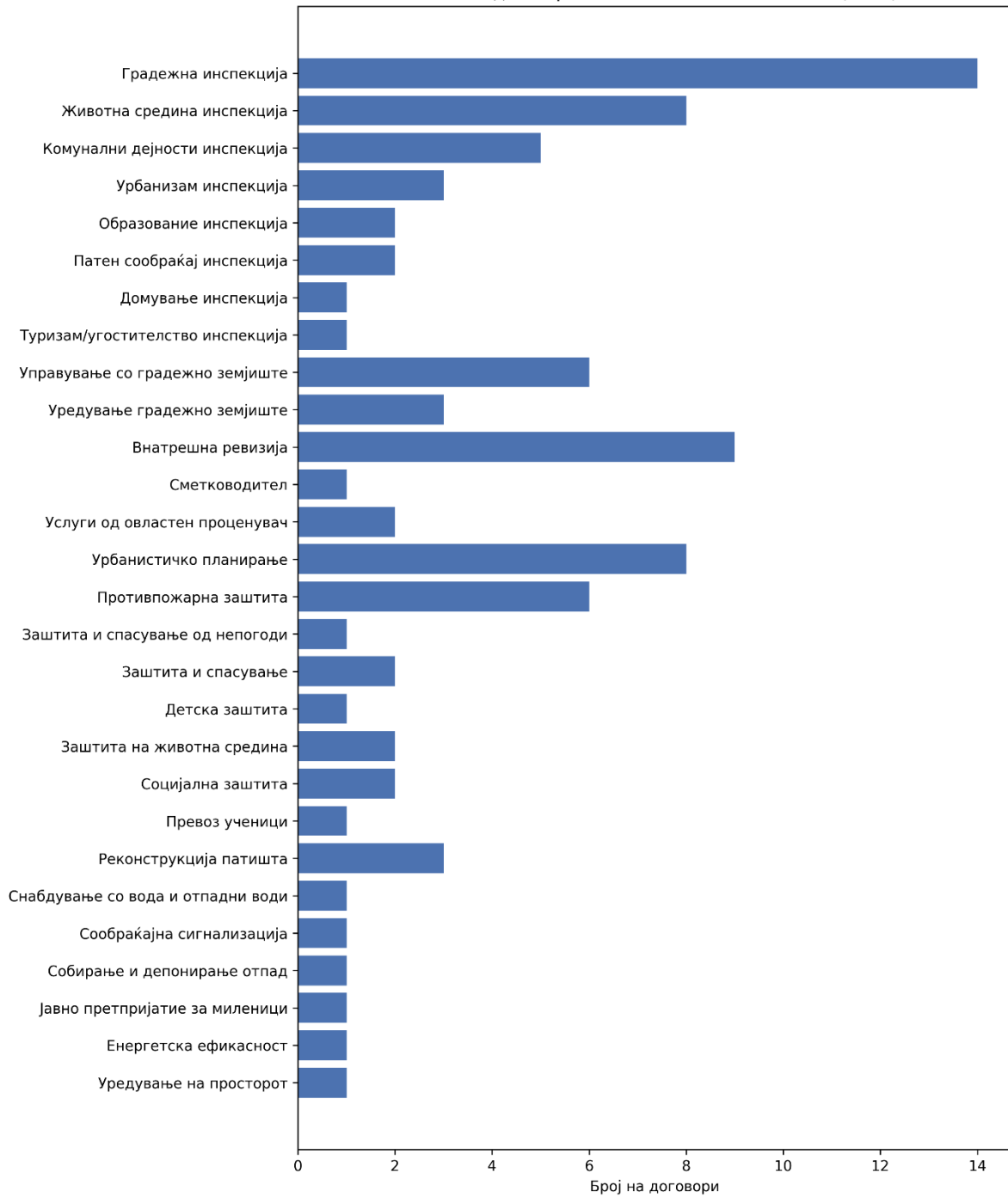
Исто толку, односно 11 договори (16,4 %), се договори кај кои во самиот договор не е експлицитно наведено времетраењето.

Генерално, структурата на договорите покажува дека најголемиот дел од меѓуопштинската соработка се реализира преку пократки временски рамки, особено договори од една година, кои обезбедуваат флексибилност и можност за редовно прилагодување на соработката. Истовремено, присуството на долгорочни и проектно ориентирани договори укажува дека во одредени случаи општините воспоставуваат и постабилни, подолгорочни форми на партнерство, особено кога станува збор за заеднички услуги, инфраструктурни активности или регионални иницијативи.

Покрај тоа, значителниот број договори со неопределено времетраење, како и договорите поврзани со реализација на конкретни проекти, укажуваат дека меѓуопштинската соработка често се користи и како инструмент за долгорочно институционализирање на заеднички услуги и активности меѓу општините.

Истовремено, присуството на договори без јасно дефинирано времетраење отвора прашање за потребата од појасно нормирање на временската рамка на соработката, со цел да се обезбеди поголема транспарентност, предвидливост и полесно следење на ефектите од меѓуопштинската соработка.

Активни договори за МОС по тематска област (2025)

6. Заклучок

Анализата на податоците за меѓуопштинската соработка во Република Северна Македонија за 2025 година укажува на постепено зајакнување на овој механизам како инструмент за поефикасно извршување на локалните надлежности и подобрување на квалитетот на јавните услуги.

Во споредба со претходната година, евидентиран е значително поголем број на договори и воспоставени облици на соработка. Овој раст не произлегува исклучиво од нови иницијативи, туку и од засилените активности на Министерството за локална самоуправа за систематско прибирање и ажурирање на податоците од страна на општините. Со тоа извештајот за 2025 година обезбедува поцелосен и пореален приказ на фактичката состојба со меѓуопштинската соработка во државата.

Податоците покажуваат дека меѓуопштинската соработка најчесто се реализира преку договори за вршење на одредени работи од страна на една општина за потребите на една или повеќе други општини. Овој модел е најфлексибилен и административно најлесен за спроведување, поради што општините најчесто се определуваат токму за ваков вид на соработка.

Од друга страна, институционалните форми на соработка, како што се формирање на заеднички административни тела или основање на заеднички јавни служби, се застапени во значително помал обем. Ова укажува дека општините сè уште претпочитаат договорни модели на соработка, кои бараат помалку институционални промени и организациски прилагодувања.

Извештајот исто така покажува дека меѓуопштинската соработка сè повеќе се препознава како алатка за решавање на заеднички проблеми, особено во области каде што поединечните општини имаат ограничени административни или финансиски капацитети.

Посебно значајни се регионалните иницијативи кои опфаќаат поголем број општини и се насочени кон решавање на комплексни прашања од заеднички интерес.

Сепак, анализата открива и одредени слабости во системот на евидентирање и известување за воспоставените облици на соработка. Дел од општините не доставуваат навремени или целосни информации, што ја отежнува можноста за воспоставување целосна и ажурна база на податоци на национално ниво.

Оттука, може да се констатира дека меѓуопштинската соработка во Република Северна Македонија постепено се развива и има значителен потенцијал за понатамошно унапредување, но истовремено бара систематска институционална поддршка, подобра координација и поголема активност од страна на сите чинители.

Од анализата на податоците и искуствата од воспоставените облици на меѓуопштинска соработка може да се издвојат неколку клучни научени лекции:

Прво, меѓуопштинската соработка претставува практично и функционално решение за надминување на ограничените административни и финансиски капацитети на помалите општини.

Второ, договорните форми на соработка се најчесто користени, бидејќи овозможуваат поголема флексибилност и побрза имплементација без потреба од сложени институционални промени.

Трето, активната улога на Министерството за локална самоуправа во прибирањето, систематизацијата и анализата на податоците значително придонесува за подобра видливост и разбирање на состојбите со МОС.

Четврто, навременото и систематско известување од страна на општините е клучно за воспоставување точна и сеопфатна евиденција на национално ниво.

Петто, регионалните иницијативи кои опфаќаат поголем број општини покажуваат дека меѓуопштинската соработка може да има значајна улога во решавање на пошироки развојни предизвици.

Со цел понатамошно унапредување на меѓуопштинската соработка во Република Северна Македонија, се предлагаат следните препораки:

1. Зајакнување на системот за евиденција и известување

Потребно е воспоставување поефикасен и поажурен механизам за доставување на информации од страна на општините до Министерството за локална самоуправа, со цел обезбедување целосна и редовно ажурирана база на податоци за воспоставените облици на соработка.

2. Поттикнување на институционалните форми на соработка

Покрај договорните модели, потребно е дополнително да се стимулира формирањето на заеднички административни тела и јавни служби, особено во области каде што е потребен континуиран и координиран пристап.

3. Јакнење на административните капацитети на општините

Обезбедување обуки, стручна поддршка и размена на добри практики меѓу општините со цел подобро разбирање и користење на механизмите на меѓуопштинска соработка.

4. Поголема промоција на придобивките од МОС

Потребно е систематско информирање и промоција на успешните примери на соработка, со цел поттикнување на нови иницијативи и зголемување на довербата меѓу општините.

5. Поддршка за регионални иницијативи

Потребно е дополнително охрабрување на регионални форми на соработка кои опфаќаат поголем број општини и придонесуваат за решавање на пошироки развојни и инфраструктурни прашања.

Извештајот за меѓуопштинската соработка за 2025 година покажува значително подобрување во евидентирањето и анализата на воспоставените облици на соработка меѓу општините во Република Северна Македонија.

Зголемениот број на евидентирани договори укажува на поголема видливост и институционална активност во оваа област.

Анализата потврдува дека меѓуопштинската соработка претставува важен инструмент за рационализација на ресурсите, подобрување на јавните услуги и надминување на административните и финансиските ограничувања на локално ниво. Најчесто користен модел на соработка се договорите за вршење на одредени работи од страна на една општина за други општини, додека институционалните форми се застапени во помал обем.

Во иднина, понатамошниот развој на меѓуопштинската соработка ќе зависи од зајакнувањето на институционалната поддршка, подобрувањето на системот за известување, како и од активната вклученост на општините во иницирањето и спроведувањето на заеднички проекти.

Подготвил:

Сузана Најкова, раководител на сектор за локална самоуправа

Татјана Јаневска, советник за унапредување на локалната самоуправа

Проверил:

Кети Давчева, раководител на одделение